

Боқий фикр

Соғлом авлод орзуси
аждодларимиздан
бизга ўтиб келаётган,
қон-қонимизга сингиб
кетган муқаддас
интилишдир.

Ислом КАРИМОВ

Ma'rifat

ENLIGHTENMENT XALQ ZIYOLILARI GAZETASI معرفت

1931-yildan chiqa boshlagan • E-mail: info@marifat.uz • 2014-yil 15-mart, shanba № 22 (8671)

«ЧЕТ ТИЛИНИ ЎРГАНАМИЗ»

шундай руқнда берилаётган телекўрсатувлар,
радиоэшиттиришлар ва матбуот материаллари
ўқувчиларнинг қизиқишини оширмақда

Юртбошимизнинг “Чет тилларни ўрганиш тизими-ни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори асосида умумтаълим мактабларида чет тилларни ўқитиш тизимини тубдан ўзгартириш, бу борада илғор тажрибаларни оммалаштиришга катта эътибор қаратилмоқда.

Ўқувчиларнинг хорижий тилларни пухта ўзлаштиришида ноанъанавий усуллар, замонавий педагогик технологиялардан самарали фойдаланилаётгани асқотмоқда. Чет тилларни ўргатишда оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлик ҳам муҳим аҳамият касб этаётир.

(Давоми 2-бетда.)

Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti sovrindorlari

Мамлакатимизда ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, ёш истеъдодларни аниқлаш, уларнинг салоҳиятини рўёбга чиқариш учун зарур шароит яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

ахборот технологиялари ва саноат касб-хунар коллежининг 1-босқич ўқувчиси Севара Абдулҳақимова ҳам қўшилди. Бугун унинг севинчи чексиз. Севара болалигидан спортга қизиқди. Буни вақтида пайқаган отаси Одил

СЕВАРАНИНГ СЕВИНЧИ

Президентимиз Ислом Каримови ташаббуси билан Зулфия номидаги Давлат мукофотининг таъсис этилгани бу борада муҳим аҳамият касб этиб, аъло хулқи, зукколиги, ўқилдаги муваффақиятлари, ташаббускорлиги билан истеъдодини намойиш этаётган, адабиёт, маданият, санъат, таълим ва спорт соҳаларида катта ютуқларга эришаётган қизларнинг ибратли фаолиятини рағбатлантириш имконини бераётир.

Ўтган йиллар мобайнида давлатимизнинг ана шу юксак мукофотига сазовор бўлган қизларнинг 14 нафари Тошкент вилоятидан. Бу йил улар сафига Ангрен

ган қизлар рўйхатида киритилди.

(Давоми 15-бетда.)

ОРЗУЛАРИ
УШАЛАЁТГАН ҚИЗ

“Спортчи сифатида шу кунгача қатор мусобақаларда қатнашдим. 2013 йили Хитойнинг Нанкин шаҳрида ўсмирлар ўртасида ўтказилган Осиё ўйинларида эришган ғалаба шарофига Ўзбекистон номи янграб, байроғимиз кўтарилганда қалбим ғурур-ифтихорга тўлди. Болалигимдан спортни, соғлом турмуш тарзини танлаб адашмаганимга амин бўлдим. Спорт орқали орзуларим ушалаётгани янада юксак марралар сари илҳомлантирмоқда. Биз, ёшларнинг орзумиз рўёбга чиқиши учун кенг имкониятлар яратилган юрт фарзанди эканимдан фахрланаман”.

Бу — таэквондо (WTF) бўйича кўп қарра Ўзбекистон чемпиони, Зулфия номидаги Давлат мукофоти соҳибаси Динора Мамадибрагимованинг дил сўзлари.

Динора Кувасой шаҳридаги болалар ва ўсмирлар спорт мактабида ташкил этилган таэквондо (WTF) тўғрисида қатнаш бошлаганида саккиз ёшда эди. Тажрибали мураббий Хусниддин Хўжамқулов спортга иштиёқи кўзларида акс этиб турган қизалоқда кучли салоҳиятни кўра билди. Мураббий қизалоқнинг истеъдодини тўғри йўналтира олгани унинг муваффақиятлари мустақам пойдевор бўлди.

(Давоми 15-бетда.)

ПАРВОЗГА ШАЙ
«ҚАЛДИРҒОЧ»

“Hirondelle 2” дарслик
мажмуасининг тажриба-синов
жараёнида изланувчан
ўқитувчилардан умидимиз катта

3-бет

HAR KUNIMIZ
NAVRO'Z BO'LSIN!

Tadbirlarni tashkil etishda Madaniyat va sport ishlari vazirligi, Ma'naviyat targ'ibot markazi, Xotin-qizlar qo'mitasi, “Kamolot” YIH, Yozuvchilar uyushmasi, “Mahalla” xayriya jam'armasining joylardagi bo'limlari, mahalla faollari bilan hamkorlikda ishlash tavsiya qilinadi.

5-бет

НЕКИ ҚИЛСАК,
БОЛАМИЗДАН ҚАЙТАДИ

Яқинда кўшни йўлакка келин тушди. У доим эрта-лабдан зина ва ховлини сув сеппиб супурарди. Уни кўриб кўшни қизчалар ҳам ҳар кун у йўлақлари олдидаги майдончани тозалайдиган бўлишди. Шу пайтга-ча оналари айтганда зўрға қўлига супурги оладиган қизларга ана шундай ўзбекна одатларимизнинг яхши намуна бўлгани қандай соз.

10-бет

Yoshlarga oid davlat siyosati — amalda

Фаргона вилоятининг Тошлоқ туманида «Биз — буюк юрт фарзандларимиз!» шiori остида ёшлар фестивали бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбарининг 2014 йил 6 февралдаги «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган

соҳаларда халқаро миқёсда улкан ютуқларга эришаётгани таъкидланди.

— Биз, ёшларнинг ўз иқтидор ва салоҳиятимизни тўла намоён этишимиз учун яратилаётган шароитлар зиммасига улкан масъулият юклаганини яхши англаймиз, — дейди

БИЗ — БУЮК ЮРТ ФАРЗАНДЛАРИМИЗ

қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»-ги қарори мамлакатимизда ёшларни соғлом ва баркамол этиб тарбиялаш, уларнинг замонавий билим ва касб-хунар сирларини пухта ўзлаштириши, ҳеч кимдан кам бўлмаган шароитда улгайиши йўлида кўрсатилаётган алоҳида эътиборнинг яна бир амалдаги ифодаси бўлди.

Вилоят ҳокимлиги томонидан ташкил этилган фестивалда Президентимиз раҳнамолигида ёшлар учун яратилаётган кенг шароит ва имкониятлар самарасида ўғил-қизларимиз илм-фан, маданият, спорт ва бошқа

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Фаргона вилояти кенгаши раиси Шерзода Раҳимов. — Бугунги фестивалда ҳам ёшларимиз Ватан тақдирига дахлдорлик туйғуси билан меҳнат қилаётгани, фаол ва ташаббускор эканини яна бир бор намоён этди.

Таниқли ва ёш хонандалар иштирокидаги концерт дастури фестивалга ўзгача завқ бағишлади.

Тадбирда Фаргона вилояти ҳокими Ш.Ғаниев сўзга чиқди.

М.СУЛАЙМОНОВ,
ЎЗА мухбири

«ЧЕТ ТИЛИНИ ЎРГАНАМИЗ»

шундай рунда берилаётган телекўрсатувлар, радиозўштитиришлар ва матбуот материаллари ўқувчиларнинг қизиқишини оширмоқда

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Пойтахтимиздаги 142-умумтаълим мактабида бўлиб ўтган «Чет тилларни ўрганишда оммавий ахборот воситаларининг роли» мавзусидаги конференцияда ҳам бу борада амалга оширилаётган ишлар, телекўрсатувлар ва «ZiyoNet» портали орқали бериб берилган электрон, анимацион дастурлар, газета ва журналларда чет тилини ўқитишга оид махсус рунларнинг аҳамияти, келгусидаги вазифалар ҳақида фикр юритилди.

Жумладан, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси билан ҳамкорликда «Ўзбекистон» телеканалда «Болалар дунёси», «Эртақлар — яшилликка етаклар», «Чет тилини ўрганиш», «Ёшлар» телеканали орқали «Tale-teller kids», «ABC-kids», «Маданият ва маърифат» телеканалда «Кувнок дарс», «Инглиз тилини ўрганиш», «Dunyo bo'yab» телеканалда «Children and nature» кўрсатувлари, «Ўзбекистон» радиоканалида «Инглиз тилини ўрганиш» дастурлари эфирга узатилмоқда. Шунингдек, «ZiyoNet» порталига чет тили бўйича 2 228та таълим ресурси,

307та чет тилини ўргатувчи грамматик, фонетик ва лексик материал жойлаштирилиб, педагоглар учун амалий ёрдам кўрсатилмоқда.

Конференция давомида инглиз тили ўқитувчилари «Kid's English 2» дарслик мажмуасининг тажриба-синов жараёни билан яқиндан таништирилиб, очик дарслар кузатилди.

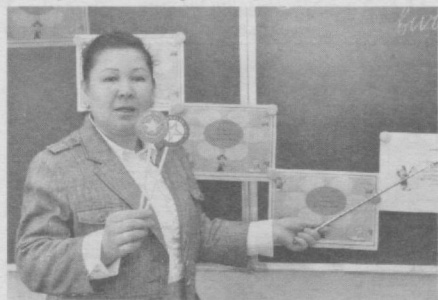
Гулю ОРИФЖОНОВА,
«Ma'rifat» мухбири

В.ГРАНКИН олган суратлар.

НАМУНАЛИ ДАРСЛАР САРАЛАНДИ

Ўқувчини дарсга қизиқтириш ўқитувчининг педагогик маҳоратига боғлиқ. Янги педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда дарс ўтилса, мавзунинг мазмун-моҳияти ўқувчи хотирасида тошга ўйилган нақш каби ўрнашиб қолади.

Тошкент шаҳри Учтепа туманидаги 228-умумтаълим мактабида «Энг яхши дарс мураллифи» танлови ўтказилди.

— «Дарс — муқаддас», «Ўрган-ўргат» тавсиялари асосида ўтказилган мазкур танловдан мақсад фан ўқитувчиларининг янги педагогик технологиялар орқали ўқувчилар билим самарадорлигини ошириш, дарсларда АКТдан унумли фойдаланиш жараёнларини такомиллаштиришдан иборат, — дейди мактаб директори Дилфуза Исломова. — Танлов фан ўқитувчиларида янада самарали фаолият кўрсатишга рағбат уйғотди. Айниқса, инглиз тили ўқитувчилари учун бу танлов ўзига хос тажриба алмашиш жараёни бўлди. Ўқитувчи А.Закирйарованинг бошланғич синфларда чет тили дарсини кўргазмалли воситалар асосида ўтиши ўқувчиларнинг қизиқишини оширди. Танловнинг биринчи босқичида «Энг яхши дарс ишланмаси»ни аниқлаш мақсадида тақдим этилган ишлар сараланиб, улар асосида намунали очик дарслар ташкил этилди.

Суратларда: инглиз тили ўқитувчиси А.Закирйарова ва математика ўқитувчиси З.Собированинг очик дарслари акс этган.

Бурхон РИЗОКУЛОВ
олган суратлар.

Халқ таълими вазирлиги ва «Nestle — O'zbekiston» компанияси ҳамкорликда тўғри овқатланиш мавзусига бағишланган дарсларни ташкил этиш юзасидан янги лойиҳа ишлаб чиқилди. Куня кеча пойтахтимизнинг Мирзо Улугбек туманидаги 71-умумтаълим мактабида махсус қўлланма асо-

ларига ҳаракат қилади. Ҳозирча 6000 нусхада чоп этилган «Тўғри овқатланиш» қўлланмаси эса бу борада уларга жуда қўлай ёрдамчиدير. Мазкур қўлланма расм ва маълумотларга бой, қолаверса, унда машқ ва топшириқлар, мева ва сабзавотларнинг хусусияти ҳақида изланишга ундов-

МАЛАКА ОШИРИШДА УЗЛУКСИЗЛИК

конференцияда бу борада аниқ таклиф ва тавсиялар берилди

«Истеъдод» жамғармасида «Ўқитувчи ва тренерларнинг касбий малакасини ошириш» мавзусида конференция бўлиб ўтди. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда Британия Кенгаши билан ҳамкорликда ташкил этилган тадбирда «Истеъдод» жамғармаси дастури орқали Буюк Британияда малака ошириш курсларини ўтаб келган ўқитувчи ва тренерлар иштирок этди.

Ўзбек ва инглиз тилларида ўтказилган конференцияда узлуксиз касбий малака ошириш маданиятини йўлга қўйиш бўйича таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқишга доир муҳокамалар қизғин кечди.

— Муҳокамалар жараёнида фаолиятимизга доир ютуқ ва камчиликлар-

ни билиб олдик, — дейди Андижон давлат университети ўқитувчиси Дилрабо Аҳмадалиева. — Айниқса, ҳамкасбларимиз билан ўзаро мулоқотда тажриба алмашишни йўлга қўйиш, малакали профессор-ўқитувчиларнинг дарсларини кузатиб бориш, сабоқларимизга бошқа ўқитувчиларни таклиф этиб, таҳлил этиш орқали педагогик фаолиятимиз самарадорлигини ошириш борасидаги фикрлар барча иштирокчилар томонидан маъқулланди.

Маърузаларда чет тили ўқитувчиси доимо ўз устида ишлаши, янги методик материаллардан кенг фойдаланиши лозимлиги алоҳида таъкидланди.

Санобар ЖУМАНОВА,
«Ma'rifat» мухбири

ТЎҒРИ ОВҚАТЛАНИШДАН САБОҚЛАР

интерфаол усулларда ташкил этилди

сида интерфаол усулларда ўтишга мўлжалланган дарсларнинг тақдими бўлди.

Айни пайтда пойтахт туманларидаги 22та мактабда шундай дарслар бошланди. 1- ва 2-синф ўқувчиларига ҳар ҳафтада бир соат «Тўғри овқатланиш» дарслари ўтилади. 17 соатта мўлжалланган мазкур дарсларда педагоглар ўқувчиларни гигиенага риоя қилишга, тўғри овқатланишга ўргатиб, саломатлик ҳақида фойдали билимларни ўзлаштириш-

чи ранг-баранг бошқотирмалар ҳам ўрин олган.

Мутахассис ва ташкилотчилар томонидан билдирилган мулоҳазалардан сўнг дарслар бошланди. «Спорт — саломатлик гарови», «Сутнинг фойдаси», «Одоб қоидалари», «Бог-полиз саргузашглари», «Овқатланиш пирамидаси» мавзуларидаги дарслар бир-биридан қизиқарли тарзда ва интерфаол усуллар, слайдлар орқали ташкил этилди.

Зебо НАМОЗОВА

2014-yil 15-mart, № 22 (8671)

Кунлар исиб баҳорий кайфият юртимизда ҳукмрон бўла бошлади. Буни ҳис қилмаган, елкасидаги "юк"ларини енгиллатмаган бирор кимса қолмади, ҳисоб. Президентимизнинг "Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижроси ҳам худди шу йўлида ҳар бир юрtdошимизнинг хонадонига кириб борди. Кимдир фарзанди, кимдир набираси, яна кимдир бошқа яқинлари орқали бу жараёнга ўзини дахлдор деб сезмоқда.

Тажрибали муаллифлар гуруҳи томонидан 2-синфлар учун француз тилидан яратилган янги "Hirondelle 2" дарслик мажмуаси ҳам ушбу ислохотларнинг амалдаги ифодасидир. Дарслик 56 академик соатга мўлжалланган бўлиб, 14 бўлим, 12 та такрорлаш дарсидан иборат.

— Бугунги кунда 2-синфлар учун чет тилидан дарслик мажмуаларини тажриба-синовдан ўтказиш жараёни якунловчи палласига кириб, экспериментатор-ўқитувчилар ва методистларнинг хулосалари Республика таълим марказида умумлаштирилмоқда. Ушбу натижаларга, устозларнинг қимматли фикр мулоҳазалари, таклифларига дарслик муаллифлари ҳам илҳақ. Ижодкор, изланувчан

Тасаввур қилинг, 1-синфда ҳарфларни танимайдиган ўқувчи — гапиришни билади. 2-синфдан бошлаб улар ўрганганларини ёзув билан мувофиқлаштиради. Бинобарин, муаллифлар жамоаси дарсликни яратишда миллий менталитетимиз, урф-одат ва анъаналаримизга таяниши билан бир қаторда она тилининг хусусиятларини ҳам назардан четда қолдирмаганлар. "Ўзим ҳақимда", "Дўстим", "Менинг бўш вақтим", "Байрамлар", "Эртақлар оламида" каби мавзулар ўқувчиларни мустақил фикрлашга, мулоҳазаларини эркин баён этишга ўргатади.

Ўқитувчилардан умидимиз катта, — дейди дарслик муаллифларидан бири Саид Раҳмонов. — Ушбу қўлланмалардан ташқарига чиқиш мумкин эмас, деган фикрдан бутунлай йироқмиз. Биз ўз йўналишимизни бердик, холос. Улар ўзларига маъқул методикалардан фойдаланишлари, таклифларини билдиришлари мумкин. Янги ўқув йили учун дарслик мажмуалар тўлдирилган ҳолатда фойдаланишга топширилади.

Айни пайтда тажриба-синовдан ўтказилган ушбу қўлланма "Hirondelle 1" дарслик мажмуасининг бевосита давомидир. Агар 1-синфда ўқувчилар оғзаки ва нутқ фаолиятининг 2 тури: эшитиш ва гапириш услублари орқали француз тилида мулоқотга киришишни ўрганган бўлса, 2-синфда оғзаки нутқ фаолиятининг 4 тури: эшитиш, гапириш, ёзиш, ўқиш орқали француз тилида мулоқот қилиш бўйича билим, кўникма ва малакалари шакллантирилади.

Ўқувчи китобини varaқласангиз, ҳар бир дарс бири-бири билан узвий боғланганининг гувоҳи бўласиз. Тажрибадан шу нарса аниқки, агар ўқув мажмуа бир-бири-

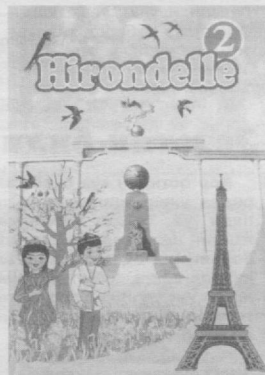
вушга, товушлардан бўғинларга, бўғинлардан сўзларга, сўзлардан гапларга улашиб кетади. Француз тили алифбосида 26 та ҳарф бўлиб, улар 35 та товушни беради. Шу ўринда таъкидлаш керакки, 2 ёки 3 та ҳарф бирикмаси битта товушни бериши француз тилига хос алоҳида фонетик хусусиятдир. Ушбу ҳарфларнинг номи, талаффузи ва ёзилиши 1-чоракда ўргатилса, 2-чоракдан бошлаб ҳарф бирикмалари, уларнинг та-

дафтарыда ҳарфлар, сўзлар ва гапларни ёзилишининг шаклига қараб ўрганишади.

ПАРВОЗГА ШАЙ «ҚАЛДИРҒОЧ»

"Hirondelle 2" дарслик мажмуасининг тажриба-синов жараёнида изланувчан ўқитувчилардан умидимиз катта

лаффузи ва ишлатилиши ўтилади.

Тасаввур қилинг, 1-синфда ҳарфларни танимайдиган ўқувчи — гапиришни билади. 2-синфдан бошлаб ўша ўрганганларини ёзув билан мувофиқлаштиради. Бинобарин, муаллифлар жамоаси дарсликни яратишда миллий менталитетимиз, урф-одат ва анъаналаримизга таяниши билан бир қаторда она тилининг хусусиятларини ҳам назардан четда қолдирмаганлар. "Ўзим ҳақимда", "Дўстим", "Менинг бўш вақтим", "Байрамлар", "Эртақлар оламида" каби мавзулар ўқувчиларни мустақил фикрлашга, мулоҳазаларини эркин баён этишга ўргатади.

Аста-секин француз тили алифбосини ўрганган болалардан бўғинлар, сўзлар ва сўз бирикмаларини, қисқа қисқа гапларни ўқишни ҳамда ўзи ва дўстлари, теваарак атрофидаги ҳақида маълумотлар беришни ўргана бошлайдилар. Бунда уларга ҳар бир дарсдан кейин "Je sais..." ("Мен биламан") рундидаги такрорлаш машқлари асқотади.

Биринчи чорак давомида ўқувчилар француз тили

алифбосининг айтилиши ва ёзилишини ўрганса, иккинчи чоракдан ҳарфлар бирикмаси ва унинг талаффуз мезонларини эгаллашади. Демак, ўқувчи аввал ҳар бир ҳарфнинг айтилиши, талаффузи ва ёзув графикасини, сўнгра ҳарфлар иштирокида бўғин ва сўзларнинг талаффузини ўрганиб ўқиш техникасини такомиллаштиради. Ўрганилган ҳарф, сўз ва сўз бирикмалари орқали ўқувчинини мулоқотга киритиш дарсликнинг асосий мақсадидир. Ўқитувчиларимиз бу жараёнга алоҳида эътибор қаратишлари лозим.

Биринчи синф ўқувчиларига француз тилида бу ким, бу нима каби сўроқ сўзлардан фойдаланиб кичик диалоглар тузиш ўргатилган, шунинг учун баъзи сўроқ сўзларда ҳарфлар бирикмаси иштирок этиши сабабли бу каби талаффузи ўқувчи учун аниқ бўлган сўроқ ибораларини олдин бериб бориш нутқ фаолиятини ривожлантиришга имкон яратади.

Мисол учун:

— Qui est-ce? [kies?]

— C'est Aziz. [se Aziz.]

Бу ердаги qui — ҳарф бирикмаси [ki] товушини бериши оғзаки айтиб ўтилади. Бу усулда ўргатиш ўқитувчиларимизга амалдаги 5-синф "Bonjour la France" дарслиги орқали яхши таниш.

Мамлакатимизда 2-синфдан бошлаб чет тили дарсларида ёзув дафтарларидан фойдаланиш муҳим янгиликдир. Ўқувчилар ундан мустақил равишда фойдаланиб, амалий машғулотлар бажаради. Мисол учун: ўқувчи китобида болалар А а, О о, L l ... ҳарфларининг талаффузи билан шуғулланиб, уларнинг ёзма шакли билан таништирилса, машқ

Турли машқларни бажаради, ёзади, чизади, ўчиради, тузатади.

Дарсликнинг ота-оналар учун ажратилган бўлимида ўрганилган материаллар бўйича умумлаштирувчи машқлар берилган. Уйда болалар ота-оналари билан биргаликда уларни бажариб, билимларини мустақамлайдилар. Дарслик охирида 1- ва 2-синфда ўрганилган грамматика ва фонетикадан тавсиялар, луғат, ота-оналар ва фарзандлар учун уйда бажариладиган топшириқлар берилган.

Тавсия қилинган қўшиқ, шеър ва ўйинларнинг мавзуларга мос қилиб берилиши, ўқувчиларни зериктириб қўймаслик, машқлардан тўғри, унумли ва ўз ўрнида фойдаланиш, албатта, ўқитувчи маҳоратига боғлиқ. Шунинг учун ўқитувчи мультимедиа машқларини олдиндан режалаштириб қўйса, ундан кенгроқ фойдаланса, самарадорликка кўпроқ эришилади.

Масалан, "Chantons Ralphabet" қўшиғи орқали ўқувчилар француз алифбосини тўла ёллаб оладилар. "J'apprends à écrire" машқларидан намунага қараб эса ҳарфларнинг ёзув шаклини ўзлаштириб олади. "Dis. Vrai ou faux", "Je relie les images aux petits textes", "Je sais differer", "Je complète les mots" каби кўплаб машқлар ўқувчиларни жавоб топишда ўйлашга ва фикрлашга ундайди. Ўқитувчилар учун яратилган услубий қўлланма — "Ўқитувчи китоби"га таълим бериш жараёнида ўқитишнинг илғор педагогик технологиялари мазмунини сингдирилган, ўқувчиларни мулоқотга олиб кириш учун самарадорликка эришиш йўллари батафсил ёзилган. Ҳар бир дарсда компьютер ва кўрсатмалли воситалардан фойдаланиш йўллари аниқ кўрсатилган бўлиб, услубий қўлланма охирида машқ ва топшириқларнинг тўғри жавоблари, турли ўйинлар тавсия этилган. Янги дарслик мажмуа ўқувчиларда кизиқиш уйғотиш билан бирга чексиз қувонч ҳам бахш этади, деган умиддамиз.

Азиз НОРКУЛОВ
ёзиб олди.

Yangiliklarda yurt nafasi

❖ Бухорода "Ҳеч ким меҳр ва эътибордан четда қолмасин!" шiori остида саломатлик ҳафталиги ўтказилмоқда.

"Соғлом бола йили" Давлат дастури ижроси юзасидан ташкил этилган ҳафталикда Республика ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари, илмий-тектириш институтлари ва Тошкент давлат тиббиёт академияси шифокор-олимлари аҳолини чуқурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказмоқда.

Кардиолог, педиатр, гинеколог, нейрохирург, терапевт, офтальмолог каби мутахассислардан иборат шифокорлар гуруҳи Ромитан тумани марказдаги поликлиникасида беморларни замонавий тиббий аппаратлар ёрдамида текшириб, тегишли маслаҳат ва тавсиялар берди.

Касалликларни эрта аниқлаш, даволаш самарадорлигини оширишга хизмат қиладиган тиббий кўриқда пойтахтдан келган таниқли мутахассислар билан ёнма-ён иш олиб бориш бухоролик шифокорларга ўзига хос тажриба ва маҳорат мактаби ҳам бўлмоқда.

❖ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 1-Тошкент педагогика коллежида қатор давлат ва нодавлат ташкилотлари ҳамкорлигида Соғлом бола йилига бағишлаб "Соғлом бола камолотининг асоси" мавзусида анжуман ташкил этилди.

Унда Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти, ички ишлар идоралари, Чилонзор тумани ФХДБ бўлими ходимлари, маҳалла оқсоқоллари, ота-оналар, ўқувчилар иштирок этди.

Тадбирда "Соғлом бола йили" Давлат дастурида ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан соғлом, мустақил фикрлайдиган, юксак интеллектуал салоҳиятли, чуқур билим ва замонавий дунёқарашга эга, мамлакат тақдирини келажакга учун масъулиятни ўз зиммасига олишга қодир баркамол авлодни шакллантириш, давлат ва жамиятнинг барча куч ва имкониятларини ана шу мақсадларга сафарбар этишга доир кенг миқёсдаги чора-тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилгани таъкидланди. Ёшларни мустақил ҳаётга тайёрлаш, ularning жамиятда мундоқ бўлиб ўрин топишига кўмаклашиш, ёш оилаларнинг мустаҳкамлигини таъминлашда барчанинг масъул экани қайд этилди.

❖ Гулистон шаҳар бандликни қўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш маркази ҳамда "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати шаҳар кенгаши ҳамкорлигида меҳнат ярмаракаси ташкил қилинди.

Унда 30 дан зиёд корхона, ташкилот ва муассаса уч юзга яқин бўш иш ўрни билан иштирок этди.

Вилоятда 2013 йилда 40 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратилиб, уларнинг аксариятини касб-хунар коллежини битирган ёш мутахассислар банд этди. Жорий йилда ҳам янги иш ўринлари яратиш, аҳоли бандлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жойларда меҳнат ярмаркалари ташкил этилиб, янги корхонлардаги вакант жойлар ҳақида маълумотлар йиғилмоқда.

Ярмаркада 42 нафар кишига ишга жойлаштириш учун йўлланма берилди. 61 нафар касб-хунар коллежи ўқувчиси билан корхоналар ўртасида уч томонлама шартнома тузилди.

— Биз, ёшлар давлатимиз томонидан кўрсатилган эътибордан миннатдоримиз, — дейди Гулистон ахборот технологиялари касб-хунар коллежи ўқувчиси Нафиса Умарова. — Бугун шахримиздаги "Habib tex" корхонаси билан шартнома туздим. Ёзда ушбу корхонада иш бошлайман.

❖ Сурхондарёда "Ташаббус – 2014" кўрик-танловининг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Унда танловнинг шаҳар ва туман босқичларида голибликни қўлга киритган қирқдан ортиқ тадбиркор, фермер ва хунарманд ўз маҳсулотлари кўргазмасини намойиш этди.

Денов туманидаги "Само юлдузи Денов" хусусий корхонаси раҳбари Усмонали Абдувоитов "Энг яхши тадбиркор", Жарқўрган туманидаги "Боги Аббос" фермер ҳўжалиги раҳбари Юсуф Раҳмонов "Энг яхши фермер", Сариосиё туманидан яқка тартибдаги тадбиркор Баҳриддин Пардаев "Энг яхши хунарманд" йўналишида биринчи ўринни эгаллаб, танловнинг мамлакат босқичига йўлланма олди.

Кўрик-танловда, шунингдек, "Энг ёш тадбиркор", "Энг яхши тадбиркор аёл", "Энг яхши экспортчи" каби ўнга яқин номинациялар бўйича ҳам голиблар аниқланиб, ташкилотчиларнинг қимматбахшо соғвалари билан тақдирланди.

ЎЗА ва махсус мухбирларимиз материаллари асосида тайёрланди.

Битирувчиларга кенг имкониятлар

Миллий матбуот марказида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан "Соғлом бола йили" давлат дастури доирасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган чора-тадбирлар, оилавий бизнес, касб-хунар коллежлари битирувчиларининг тадбиркорлик фаолиятини ҳамда ишбилармон аёлларни қўллаб-қувватлашда банк тизимининг ўрни" мавзусида матбуот анжумани ўтказилди.

— Академик лицей ва касб-хунар коллежлари битирувчиларини тадбиркорлик фаолиятига кенг жалб этиш, уларнинг бизнес голяларини молиялаштириш имкониятлари йилдан-йилга кенгаймоқда, — дейди Марказий банкнинг тижорат банклари кредит портфелини мониторинг қилиш

департаменти бошқарма бошлиғи Отабек Азимов. — Тижорат банкларида тадбиркорлик фаолиятини бошлаш мақсадида кам суммали микрокредит олиш учун жисмоний шахслар қафиллигини тақдим этиш механизми кенгайтирилди. Шунингдек, ёшларнинг иш билан бандлигини ошириш борасида кўрилатган чора-тадбирлар натижасида ўтган йили коллеж битирувчиларининг бизнес лойиҳаларини молиялаштириш учун тижорат банклари томонидан 140,1 млрд. сўмдан зиёд имтиёзли кредитлар ажратилган бўлса, бу йил 160 млрд. сўм кредит ажратиш кўзда тутилган.

Тадбирда, юртимиздаги қулай ишбилармонлик муҳитини яратиш, тадбиркор аёллар ва оилавий бизнесни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш каби долзарб масалалар бўйича фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Хайриддин МУРОД

Давр, ахборот, интернет

янгилашиш тенденциялари ва истиқболлари

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетининг халқаро журналистика факультетида «Давр, ахборот, интернет: янгилашиш тенденциялари ва истиқболлари» мавзусида республика илмий-амалий анжумани ўтказилди.

Анжуманда Ўзбекистон Миллий университети, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети, Қорақалпоқ давлат университети, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети профессор-ўқитувчилари ва талабалари, шунингдек, бошқа ташкилотлар ахборот хизмати ходимлари иштирок этди.

Иштирокчилар интернетнинг яратилиш тарихи ва шаклла-

ниш босқичлари, имкониятлар, Интернет ва аънаваный ОАВ, Интернетда ахборот масъулияти ва этикаси каби мавзуга оид маърузаларни тинглашди.

— Интернет улкан ахборот мақони, ундан тўғри фойдаланиш долзарб масала, — дейди йиғилишда сўзга чиққан сиёсий фанлар номзоди, доцент Даврон Муитов. — Энцидиқда элек-

трон ҳукумат электрон тижорат, электрон рақамли имзо каби хизматларнинг турмуш тарзига кириб келиши аҳолига қулайлик яратмоқда. Тадбирда мутахассислар томонидан айтилган фикрлар ёшларнинг тармоқдан тўғри фойдаланиши учун жуда ҳам муҳим.

Тадбир доирасида белгиланган йўналишларга оид долзарб мавзулар жамланган ўзбек, рус ва инглиз тилларидаги тўпلام тақдимоти ҳам бўлиб ўтди.

Санобар ЖУМАНОВА,
«Ma'rifat» мухбири

Эстетик билимлар ривожига бағишланди

Қор остидан кўз очаётган булоқ тасвирдан унинг шилдирган товуши эшитилди гўё. Табиат маназараси шу тарзда жонли ифодаланганки, эрта баҳордаги борлиқнинг оқ қорозга усталик билан тасвирланганига қойил қолсан, киши. Қишлоқни ҳимоя қилиб тургандек тасаввур уйғотувчи тоғлар баҳор нафасини ўзида акс эттириб турибди.

ЎЗМУ Маданият саройида «Ўзбекистонда эстетик билимлар ривожини ва маданий тараққиёт» мавзусидаги конференция доирасида ташкил этилган ёш рассомлар кўргазмаси ҳар бир томошабинга ана шундай илиқ таассурот уйғотиб, яхши кайфият бағишлади.

Ўзбекистон Миллий университети, Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти,

Назокат ХОЛМЕТОВА,
«Ma'rifat» мухбири

Масофавий таълим

ҳам қулай, ҳам тежамкор

Абдулла Авлоний номидаги халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш марказий институтида «Электрон таълим ва масофавий таълим афзалликлари» ва «Таълим муассасалари ходимларининг меҳнати ҳуқуқий муҳофазаси» мавзуларида давра суҳбати ташкил этилди.

Электрон таълим ва масофавий таълим ҳар томонлама бугунги шарт-шароит учун қулай ва тежамли. Шу маънода уларни таълим муассасаларида кенг жалб этиш ҳам ўқитувчи, ҳам ўқувчига дарс жараёнида катта ёрдам беради.

Жанубий Корея вакили Мун Хи Ли мавзу юзасидан сўзлар экан, икки мамлакат таълими ти-

зимидидаги ўхшашлик ва фарқли жиҳатлар, у ерда ўқиётган ўзбек ёшларининг изланувчанлиги хусусида тўхталиб ўтди.

Таълим муассасалари ходимларининг меҳнати ҳуқуқий муҳофазаси" мавзусида очик мулоқотда таълим муассасаларида ходимлар билан меҳнат шартномаси бўйича келиб чиқаётган муаммолар бўйича фикр алмашишди.

— Меҳнат қонунчилигини билган киши ҳеч қачон ютказмайди, — дейди Ўзбекистон таълим, фан ва маданият ходимлари касбаба уюшмасининг марказий кенгаши бош хуқуқшунос-маслаҳатчиси Дилбар Мухаммадалиева. — Ходим ва иш бевуҳи ўртасидаги меҳнат муносабатини Меҳнат кодекси тартибига солади. Ўртада бирор низо келиб чиқмаслиги учун иккала томон ҳам ундан тўла хабардор бўлиши талаб этилади.

Олимжон ЖУМАОБОВ,
«Ma'rifat» мухбири

Методик ёрдам манбаи

Пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги 260- умумтаълим мактабида «Таълим сифатини юқори даражага кўтаришда методик кенгаш ва метод бирлашмаларининг ўрни» мавзусида ўқув-семинар ташкил этилди.

Тадбир доирасида метод кенгаш ва метод бирлашмалар фаолиятида АКТнинг аҳамияти, чет тилларни ўқитишда синфдан ташқари амалга оширилатган ишлар, ўқувчилар билимининг ДТС талабларига мослиги мониторингини олиб боришда метод бирлашмаларининг ўрни, ўқув-тарбия жараёнида ички назоратни ташкил этиш каби йўналишларда мулоҳазалар билдирилди.

— Семинарда муроҳама этилган мавзулар долзарб аҳамиятга эга, — дейди тумандаги 235-мактаб директори Мўмина Сулаймонова. — Таълим муассасаларда бу масалалар бўйича бир қанча ишлар олиб боришмоқда. Хусусан, 97-мактаб жамоасининг ўқув-тарбия жараёнида ички назоратни ташкил этиш борасида амалга ошираётган ишларини амалиётга татбиқ этиш, оммалаштириш мумкин. Шунингдек, 5-мактабда инглиз тили бўйича ташкил этилган тўғрақ машғулотда назарий кўникмаларини амалиётга жорий этишнинг самарали жиҳатлари яққол намойён бўлди.

М. КАРИМОВА

HAR KUNIMIZ NAVRO'Z BO'LSIN!

Ta'lim muassasalarida Navro'z umumxalq bayrami tadbirlarini o'tkazish yuzasidan tavsiya

Navro'zi olam biz uchun eng qadimiy, asl milliy, turli maffura va siyosatlaridan xoli, urf-odatlarimizga va qadriyatlarimizga javob beradigan bayram.

Islom KARIMOV

Mamlakatimizning qay go'shasiga bormang, ulkan bunyodkorlik ishlari, obodonlashtirish tadbirlari, hasharlar ustidan chiqasiz. Bu xalqimizning yangilanish ayyomiga intiqiligi, bayramlar fasli bo'lgan bahorga mehri ifodasidir. "Sog'lom bola yili"ning Navro'z shodiyonalari arafasida ko'cha va xiyobonlar, uy-joylar, muqaddas qadamjolar obodonlashtirilib, ariq-zovurlar tozalanayotgani, yangi bog' va gulzorlar barpo etilayotgani shaharu qishloqlarimizga o'zgacha fayz bag'ishlamoqda. Doshqozonlarda sumalak pishirilib, qo'ni-qo'shnilar, kam ta'minlangan oilalar va bemorlar holidan xabar olinayotgani xalqimiz orasida do'stlik, ahillik, mehr-oqibat rishtalarining yanada mustahkamlanishiga xizmat qilyotir. Prezidentimizning "2014 yilgi Navro'z umumxalq bayramiga tayyorgarlik ko'rish va uni o'tkazish to'g'risida"gi qarori esa ayni yo'nalishdagi barcha

ishlarimizda dasturilamal bo'lmoqda.

Quyida e'tiboringizga ta'lim muassasalarida Navro'z umumxalq bayramini yuqori saviyada nishonlash yuzasidan metodik tavsiya havola etilmoqda.

Eng avval har bir ta'lim muassasasi "Har kunimiz Navro'z bo'lsin!" mavzusida tadbirlar rejasini ishlab chiqishi lozim. Bayram tadbirlari mazmuniga "Sog'lom bola yili" davlat dasturida belgilangan vazifalar, istiqol yillarida davlat va jamiyat hayotining turli sohalarida, xususan, ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar va erishilgan yutuqlar mohiyatini singdirishga hamda jamiyatimizda mehr-oqibat va o'zaro hamjihatlik muhitini mustahkamlash, xalqimizga xos fazilatlarini yanada yuksaltirishga alohida e'tibor qaratiladi. Bayram tadbirlari har bir ta'lim muassasasida, ayniqsa, chekka qishloq va ovullarda aholining keng

qatlamlarini qamrab olgan holda, yoshlar ongi va qalbida uzoq vaqt saqlanib qoladigan, ezgu ishlarga da'vat etadigan ruhda, ko'tarinki kayfiyatda o'tkazish maqsadga muvofiq.

Ta'lim muassasalarida bayram munosabati bilan maktab o'quvchilari o'rtasida insholar, devoriy gazetalar, sport musobaqalari, intellektual viktorinalarni yuqori saviyada tashkil etish, sport targ'ibotchilari tomonidan tayyorlangan ijodiy ishlari, devoriy gazetalar namoyishini uyushtirish, ta'lim muassasasini bayram shukuhida bezatib, obodonlashtirish va ko'kalamzorlashtirish ishlarini olib borish lozim.

Tadbirlarni tashkil etishda Madaniyat va sport ishlari vazirligi, Ma'naviyat targ'ibot markazi, Xotin-qizlar qo'mitasi, "Kamolot" YOIH, Yozuvchilar uyushmasi, "Mahalla" xayriya jamg'armasining joylardagi bo'limlari, mahalla faollari bilan hamkorlikda ishlash tavsiya qilinadi.

Maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyalanuvchilariga tevarak-atrof, ona yer, uyg'ornish fasli haqidagi ilk tushunchalarni tabiat qo'ynida

tushuntirish kerak. Bolalar ongiga atrofimizdagi olamga mehr qo'yish, ona tabiatni asrash kerakligini jonli misollar yordamida singdirish lozim. Navro'z — Yilboshi bayramining tarbiyaviy ahamiyati, kelib chiqish tarixi Ko'klamoy, Dehqonbobo, Gulchechak obrazlari orqali ifoda etiladi.

Umumta'lim maktablari o'quvchilari ishtirokidagi bayram tadbirlarida she'rlarni ifodali o'qish, xalq qo'shiqlarini jo'r bo'lib kuylash, kichik sahna ko'rinishlari namoyish etish orqali Navro'zning yasharish va yangilanish bayrami ekani, bemorlar holidan xabar olish, ko'cha va ariqlarni tozalash, gul va ko'chat ekish xosiyatlari tushuntirib beriladi. "Navro'z — saxovat bayrami", "Navro'z — tinchlik bayrami", "Navro'z — bahor va shodlik bayrami", "Navro'z — salomatlik bayrami" kabi mavzularda madaniy-ma'rifiy tadbirlar, adabiy-badiiy kechalar, davra suhbatlari, viktorinalar, rasmlar va insholar tanlovini tashkil etish tavsiya etiladi. Umumxalq bayrami munosabati bilan "Otam, onam va men — sportchilar oilasi",

"Quvnoq startlar" musobaqalari, jumladan, 1—4-sinflar o'rtasida chillik, "Oq terakmi, ko'k terak?", "G'ozlar", "Sichqon va mushuk"; 5—9-sinflar o'rtasida esa varraklar sayli, arqon tortish, tortish-machog, kurash kabi musobaqalarni o'tkazish mumkin.

Ta'lim muassasasi imkoniyatidan kelib chiqib musiqa va san'at yo'nalishidagi turli ko'rik-tanlovlar g'oliblari ishtirokida "Men mustaqil yurtning sog'lom farzandiman!" shiori ostida konsert dasturlarini tayyorlash tavsiya etiladi.

Bayram tadbirlarini o'tkazishda xalq o'yinlari, folklor san'ati namunalari, elimizning dilidan chuqur joy olgan, go'zal insoniy tuyg'ular tarannum etiladigan kuy-qo'shiqlar, o'lan va laparlardan keng foydalanish maqsadga muvofiq.

Ta'lim muassasalarida bayram tadbirlarini tashkil etishda Xalq ta'limi vazirligining 2014 yil 28 fevraldagi "Navro'z umumxalq bayramiga tayyorgarlik ko'rish va uni o'tkazish to'g'risida"gi buyrug'i, "Har kunimiz Navro'z bo'lsin!" mavzusidagi tadbirlar rejasi va "Hushyorlik va ogohlik davr talabi" nomli yo'riqnomasida ish yuritish zarur.

RESPUBLIKA TA'LIM MARKAZI

«ДУНЁСИ БИР ЎЗБЕК БИЛАН ТУРКМАННИНГ!»

Ўзбек ва туркман халқларининг қариндошлик илдизлари она заминдек қадимий. Тили тилига, дили дилига, руҳи руҳига, маданияти маданиятига пайванд ўзбеклар ва туркманлар ҳаёти муҳим ижтимоий-маънавий яқдиллик рамзи ҳисобланади. Бу яқдиллик мустақиллик йиллари янада салмоқ касб этди.

Ўзбек-туркман халқлари маънавий яқдиллигининг асрий анъаналари ва қадриятлари муштараклигини кўрсатувчи далиллар кўп. Бу Наврўз, ҳайитлар, Меҳржон, ҳосил байрамлари, бахт, мучал ва суннат тўйлари каби маросимлар мисолида, айниқса, ёрқин намоён бўлади. Шулар орасида халқларимиз орзу-умидлари ва қувонч-ташвишларини яхлит ифода-лайдиган, ўзаро меҳр-мурувват, дўстлик-қариндошлик робиталарини мустаҳкамлайдиган воситалар қатори Наврўз байрами алоҳида аҳамиятга эга.

Мустақилликдек қутлуг кунлар етиб келиб, барча миллий-маънавий қадриятлар сингари Наврўз ҳам, унинг шодиёналари ҳам қайта тикланди. Энди Наврўз бутун юртимиз бўйлаб эркин, умумхалқ байрами сифатида нишонланмоқда. Мустақил Республикашимиз Президентининг дастлабки фармонларидан бири ҳам Наврўзни умумхалқ байрами сифатида нишонлаш, Рамазон ва Курбон ҳайитларини ўтказиш кўрсатмалари билан боғлиқ бўлди. Бу боқий маънавий қадриятларимизни қадрлаш озод юрт сиёсатининг муҳим масаласига айланди.

— Қадим-қадимдан юксак маънавият, илм-фан маскани бўлган Бухороий шариф истиқлол даврида янада яшаб, янада ривож топиб бораётгани кўзни қувонтиради, — дейди Сей-

итназар Сейдий номидаги Туркман давлат муаллимлик институтининг профессори, техника фанлари доктори Бобокул Рустамов. — Бир неча йил олдин биз — бир гуруҳ олимлар ҳамкасбларимиз таклифи билан илмий-маърифий ҳамкорлик ишлари бўйича қадимий Бухорога бордик. Айни Наврўз тантаналари давом этаётган вақт эди ўшанда. Қадимий шаҳарнинг Лабиҳовуз, Пойи Калон, Чорбак, Си-

тораи Моҳи Хоса каби гўшаларида, ҳар бир хонадонда баҳор нафосати, ахиллик, меҳмоннавозлик, меҳр-оқибат шукҳи ҳукмрон эди. Айниқса, ўзбекистонлик дўстларимизнинг меҳрли меҳмондўстлиги, дастурхонларда Наврўз неъматларининг тўқислиги дилларини яйратди, кўзларни яшнатди. Қардошлик туйғуларимизни, меҳрли алоқаларимизни янада мустаҳкамлаш Наврўзнинг юксак байналмилаллик фазилатидир...

Туркман элининг неча ўнлаб сиймолари (Махтумқули, Муллонафас, Шайдоий, Маъруфий каби) асрлар давомида таълим олган Бухорода бугун ҳам бу қардош юртнинг илмсевар ёшлари турли ўқув юртларида муҳаббат билан ўқимоқдалар. Масалан, Бухоро тиббиёт коллежида таълим олаётган юздан ортиқ туркманistonлик ўғил-қизларни Наврўз арафасида баҳор байрамини нишонлаётган палла-

да учратиб, давраларини кузатдик. Ўша дақиқаларда улар Наврўзнинг халқ ижодида, таниқли шоирлар яратмаларида ифодаланган қардошлик мавзусидаги шеърлари асосида шеърхонлик ўтказётган эканлар...

Талаба Роза Жумаева:
Наврўз ўзи Ягона,
Наврўзда йўқ бегона,
Барча миллат оғайни,
Дўсту иноқ, ҳамхона.

Талаба Айнабат Ҳамроева:
Етти ер бўлмиш бино,
Ҳар зот ўқир бир сано,
Ўтлар ҳам дер: «Раббано»,
Наврўз — борон ичинда.

(Махтумқулидан)

Талаба Марал Авлиякулиева:
Ўзбек, туркман — бир дўғон,
бир туғишган,
Тарих деган бир
мактабда ўқишган.

(Мақсуд Шайхзодадан)

Талаба Балхия Эрназарова:
Туркманнинг уйида
мажлис очилса,
Навоийдан бошлар
бахшилар созни.
Ўзбекнинг уйида
маъно сочилса,
Фароғийдан бошлар,
донолар сўзни.

(Қора Сейитлиев)

Шундай. Наврўзи олам инсонларни, барча миллатларни янада меҳрли, бир-бирига суянчиқ, мададкор бўлишга рағбатлантирадиган маънавий қудрат ҳисобланади. Бу — кўнглиларни бир-бирига мустаҳкам пайванд этиш омили, мақсад-ниятлари муштарак ўзбек ва туркман халқларининг маънавияти, тарихий тараққиёти учун бевосита дахлдордир.

Бу ҳақда Ўзбекистон халқ шоири Иқбол Мирзо баланд руҳда шундай деб ёзган:

«Туркман», десам «Ман»
деб айтар тоғлар, ҳай!
Болга тўла биз ишонган
боғлар, ҳай!
Бундай чоғлар дилни
мудом чоғлар, ҳай!
Дунёси бир ўзбек
билан туркманнинг.

А.ХОНОВ

Ўқув семинарида: ТАЖРИБА АЛМАШИЛДИ, ЯНГИ ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Кибрай туманидаги 1-умумтаълим мактабида "Ўқув жараёнига илгор педагогик технологияларни жорий этиш — таълимнинг сифат ва самарадорлигини таъминлаш омили" мавзусида республика ўқув-семинари бўлиб ўтди.

Семинарнинг ялпи йиғилишида «Соглом бола йили» давлат дастури бўйича амалга оширилган қатор вазифалар хусусида сўз юритилди.

Ялпи йиғилишдан сўнг семинар иштирокчилари 5—7-синфларда ўтилган илгор педагогик технологиялар асосидаги намунавий дарсларни кузатишди.

— Ўқув-семинар педагоглар учун жуда фойдали бўлди, — дейди Бухоро шаҳридаги 17-умумтаълим мактаби директори Хафиза Бурхонова. — Айниқса, илгор педагогик технологиялар асо-

сида ташкил этилган очиқ дарслар барчада яхши таассурот қолдирди. Жумладан, 6-синфда география фанидан Нодира Хайдарованинг ноанъанавий тарзда ўтган дарсида ўқувчилар фаол иштирок этишди. Ўқитувчи дарс давомида "Занжир", "Мойчечак" усулларида, ахборот-коммуникация технологияларидан унумли фойдалана олди.

Шунингдек, семинар иштирокчилари шўбаларга бўлинган ҳолда илгор педагогик технологияларни тажриба-синовдан ўтказиш, амалиётга жорий этиш, билимлар беллашуви ва ўқув йили якуни бўйича таълим сифати мониторингини ўтказиш, бошланғич таълимда ўқитиш сифатини яхшилаш каби мавзуларда иш олиб боришди.

МУХБИРИМИЗ

ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ

уни татбиқ этишда нималарга эътибор қаратиш лозим?

Айрим ҳолларда ёш ҳамкаблиримизда, таълим технологияларини амалиётга татбиқ этишда нималарга эътибор қаратиш лозим, деган савол пайдо бўлиши табиий. Бунда, аввало, режалаштирилган таълим технологиясига оид ижтимоий-педагогик асослар нималардан иборатлигини аниқлаш; жараён сифатида таълим технологияси босқичма-босқич амалга оширилиши таъминловчи қатъий кетма-кетлик мавжудлиги ва уларнинг функционал тузилмаси нималардан иборатлигини билиб олиш; қўлланиладиган таълим технологиясининг бугунги кун талаби ва жаҳон таълими талабларига мувофиқлигини ўрганиш; таълим технологиясини мақсадни ўрганилаётган ўқув предмети мақсадлари билан уйғунлаштиришга эътибор қаратиш мақсадга мувофиқдир.

Таълим жараёни ўқитиш технологиясини танлаш, амалиётга татбиқ этиш, жорий ва оралиқ натижаларни мунта-

зам назорат қилиш орқали амалга оширилади. Агар мақсад ва натижа бир-бирига мувофиқ бўлса, педагогик технология жараёни тугалланган ҳисобланади.

Янги педагогик технология қўлланилган дарсларнинг анъанавийлардан фарқи шундаки, бунда, аввало, ўқитув-

Tavsiya

чи мақсадни аниқлаб олади ва дарс жараёни олдидан режалаштирилади ҳамда қўйилган мақсадга мувофиқ ҳолда таълим технологиялари орасидан самаралиси танланади. Янги педагогик технологияларнинг яна бир муҳим томони шундаки, унда таълим ва тарбия жараёни деярли бирга олиб борилади.

Унда кўпинча қуйидаги усуллар қўлланилади:

Маъруза — маълум вақт давомида ўқитувчининг катта ҳажмдаги ўқув материални монологик баён қилиши.

Тушунтириш — баён қилинаётган мавзуга доир турли ҳолатларни доскага ёзиб тушунтириш; таҳлил қилиш, изоҳ бериш ва исботлаш орқали ўқув материални баён қилиш.

Намойиш этиш — ўқувчиларни объект ва ҳодисалар, жараёнлар билан кўргазмали-ҳиссий таништириш.

Кўрсатиш — предмет, жараён ва ҳодисаларни тасвир орқали кўрсатиш. Ахборотни кўпроқ кўргазмали — кадаскоп, проектор, киноаппарат, шунингдек, ахборотни дисплей ёрдамида акс эттирувчи компьютерлар орқали қабул қилишга асосланади.

Демак, янги педагогик технологиялар таълим мақсадларини аниқлаб, ўқув жараёни режасини тузиб, уни жорий этиш орқали таълим самарадорлигини таъминловчи, оптимал бошқарувни ўз ичига олган яхлит тизимдир.

Насиба ХИММАТКУЛОВА,
Термиз санъат коллежининг
тасвирий санъат фани
ўқитувчиси

Доскага кимёвий реакциялар ёзилган, Ибодат опа ўқувчиларга натрий ва калийнинг хоссалари ҳақида маълумот бера бошлади. Мавзу тушунарли бўлиши ҳамда ўқувчиларни дарсга қизиқтириш учун муаллима компьютер ва проекцион кўргазмали методик қўлланималардан фойдаланди. Лаборатория машғулотини ҳам ўғил-қизларни бефарқ қолдирмади. Айниқса, видеопроектор ёрдамида ўтказилган муаммоли савол-жавобда ўқувчилар суҳбатда фаол иштирок этишди. Экранда натрий ва калийнинг ҳаётини фаолият учун муҳим элемент экани ҳақидаги сўзлар кетма-кетликда намоён бўла бошлади.

— Ибодат Ҳақимжонова тажрибали ва малакали педагогларимиздан ҳисобланади, — дейди Мирзо Улугбек туманидаги 112-умумтаълим мактаби директори Ҳулқар Имомалиева. — Ўз устида тинимсиз ишлаши, ўғил-қизларга замон талаблари асосида билим бериши кўплаб ютуқларга эришишига сабаб бўлмоқда. Хусусан, у билим берган ўғил-қизлар билимлар беллашуви ҳамда республика ва халқаро фан олимпиадаларида муваффақиятли иштирок этиб, голибликни қўлга киритишган.

Умумтаълим мактабларида кимё фани 7-синфдан ўқитилади. Ўқувчиларни ушбу фанга қизиқтириш ўқитувчидан катта маҳорат талаб этади. Ибодат Ҳақимжонова тинимсиз излашиб, ёшларга замон талабига мос равишда билим бериб келмоқда. У ўғил-қизлар психологиясини чуқур ўрганиб, синфда ўзаро дўстона муносабатни яхши йўлга қўйган. Муаллимага ўқувчиларнинг эришаётган ютуқларини ҳақида савол билан мурожаат қилганимизда қуйидагича жавоб олдик:

КИМЁ ФАНИДА “ДОМИНО” УСУЛИ

— Дарса ДТС талабига мос равишда турли педтехнология, интерфаол усулларни қўллаш мумкин. Эътиборимни кўпроқ бўш ўзлаштирувчи ўқувчиларга қаратаман. Мисол учун, 7-синф ўқувчиси Олимжон Обиджоним кимё фанига жудаям қизиқарди. Лекин моддаларнинг таркибини ташкил этган элемент белгиларини ёдда сақлаш, ундан фойдаланиб формула ёзишда қийинчиликка дуч келарди. Натижада дарса зерикиб, мавзунини бефарқ тинглаётганини сезиб қолдим. Бунинг олдини олиш мақсадида у билан яқка тартибда шугуллана бошладим. “Домино” ўйини Олимжон психологиясида катта бурлиш ясади. Бу ўйин унга элементларни ёдлаш, хотирада сақлаш, формулаларни бехато ёзиш, тенгламаларни тўғри тузишда сезиларли ёрдам берди. Оз фурсатда иқтидорли ўқувчилар сафидан олди.

Мисол учун, валентлик-асосида мураккаб моддаларнинг формуласини тузишда “Домино” ўйинининг самараси катта. Бу усул ёрдамида ўқувчи аниқ моддалар орасидаги генетик боғланишни осон ўрганади. 6-8-та кубик шаклидаги қозғога формулалар ёзилади. Моддаларнинг олиниши ва хоссаларига кўра кубиклар кетма-кетликда қўйиб кетилади. Ўқувчилар гуруҳларга бўлиниб, тенгламаларни кубикларга ёзиб келишади. Ҳар бир гуруҳ кубикларни кетма-кетликда қўйиб, тенгламаларни қуйидагича изоҳлаб беради:

1-гуруҳ:

$4\text{Li} + \text{O}_2 > 2\text{Li}_2\text{O}$ — литий оксид
 $2\text{Na} + \text{O}_2 > \text{Na}_2\text{O}_2$ — натрий оксид
 $\text{K} + \text{O}_2 > \text{KO}_2$ — калий пероксид
 $2\text{Cs} + \text{O}_2 > \text{Cs}_2\text{O}_2$ — цезий пероксид

2-гуруҳ:

$2\text{Na} + \text{Cl}_2 > 2\text{NaCl}$ — натрий хлорид
 $6\text{K} + \text{N}_2 > 2\text{K}_3\text{N}$ — калий хлорид
 $2\text{K} + \text{H}_2 > 2\text{KH}$ — калий гидрид
 $2\text{Na} + \text{H}_2 > 2\text{NaH}$ — натрий гидрид
 $2\text{Na} + \text{S} > \text{Na}_2\text{S}$ — натрий сульфид
 $2\text{K} + \text{S} > \text{K}_2\text{S}$ — калий сульфид

Муаллима “Домино” ўйинида бўш ўзлаштирувчи ўқувчилар фаол иштирок этиши учун кубикларга тенгламалар ёзишни вазифа қилиб топширади. Педагог бу йўл билан ўғил-қизларни дарсга жалб этиб, энг мураккаб тенгламаларнинг ҳам хотирасида қоллишига эришмоқда. Шунингдек, дарс давомида машқ ва масалаларни бу усулда ечиш ўқувчиларнинг кимё фанини чуқур ўрганишига замин яратмоқда. Шу сабабли Ибодат опа бу каби машқлардан ўғил-қизларнинг билим, малака ва кўникмаларини ривожлантиришида унумли фойдаланади. Мунтазам равишда лаборатория ва амалий машғулотларни ўтказиши эса ўқувчиларнинг мураккаб фанларга бўлган қизиқишини оширмоқда.

Гулюз ОРИФЖОНОВА,
“Ma'rifat” мухбири

НАФОСАТ ЭЛЧИСИ

Халқ таълими вазирлиги тасарруфидаги Аниқ фанларга ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабида «Нафосат элчиси — баҳор» мавзусида учрашув бўлиб ўтди. Таъбирда Узбек Миллий академик драма театри санъаткорлари иштирок этиб, баҳор — яшарин, гўзаллик, нафосат фаслини юртимизда ўзгача илқилик билан кутиб олиниши ҳақида замириб ўтдилар. Ўқувчилар томонидан ижро этилган гўзал рақслар, диалогтар наволар кўнгилларга хушнудлик бағишлади.

Б.РИЗОКУЛОВ олган сурат.

2014-yil 15-mart, № 22 (8671)

ЗАМОНАВИЙ ЎҚИТУВЧИ

ўз устида мунтазам ишлаши лозим

Ўқитувчи билан касибнинг меҳнати тенглаштириб бўлмаганидек, улар меҳнати маҳсули ўртасидаги фарқ ҳам ер билан осмон қадар. Агар касибнинг ишлаб чиқарган маҳсулоти сифатсиз бўлса, бозорда рақобатга дош беролмайди, касодга учрайди. Одамлар уни тез унутишади. Ўқитувчининг маҳсулоти эса у етиштирган кадрлар. Улар сифатсиз бўлса, жамиятга наф бера олмайди, ҳатто бир неча йиллар давомида тараққиётга тушов бўлиб туриши мумкин. Шунинг учун ўқитувчининг жамият олдидagi бурчи, масъулияти ниҳоятда катта. Бу вазифани энгил-елпи бажарман, деганлар жамиятга улкан зарар етказди. Мазкур масала бугунги шиддаткор даврда, айниқса, долзарбдир.

Маълумки, таълим муассасасида педагогик фаолият самарадорлиги, биринчи навбатда, раҳбарнинг ишни қай даражада моҳирона ташкил эта олгани билан боғлиқ. Шу боис у бошқарувнинг ўта нозик жиҳатларини ҳам эътибордан четда қолдирмай, педагогик жамоани бир мақсад йўлида жиҳслаштириши керак бўлади. Айниқса, раҳбарнинг замон билан ҳамнафаслиги, замонавий педагогик ва ахборот технологияларини пухта ўзлаштир-

ганлиги, ахборот-коммуникация маданиятининг ривожланганлик даражаси бошқарувда самарадорликни таъминлайди.

Мақтаб фаолияти муваффақиятини истаган директор ўқитувчиларнинг бўш вақтини таъминлаб бериши, зарур бўлганда педагог ундан қандай фойдаланаётганини қатъий назоратга олиши лозим. Негаки, бугунги кунда мутахассислар ўз интеллектини ва педагогик маҳоратини оширишга тинимсиз интилаётган ўқитувчи ҳақиқий педагог эканини таъкидламоқда. Юртимизда педагог кадрлар малакасини ошириш тизимини йил сайин такомиллашиб, жараёнга барча ўқитувчилар жалб этилаётгани ҳам бежиз эмас. Уларда ўз маҳоратини ошираётган педагоглар ҳар бир аудиториянинг тайёргарлик даражаси, талаб ва эҳтиёжини эътиборга олган ҳолда ўқув режасини тузишга, машғуллотларни қачонлардир тайёрланган дарс ишланмаларини асосида эмас, шу гуруҳдаги тингловчиларнинг реал эҳтиёжлари асосида ташкил этишга интилмоқда.

Замон тараққиёти билан таълим тизими олдиға ҳам янгидан-янги вазифалар қўйилди. Бу мавжуд таълим ресурсларининг эскириши ва ўқувчиларнинг янгидан-янги билимларни талаб қилиши, эҳтиёжлари янада ортиб бориши билан боғлиқдир. Мазкур масала давр талабларига тўлиқ жавоб бера оладиган, юқори малакали, профессионал педагог кадрларни тайёрлаш билангина ҳал этилади.

Президентимиз таъкидлаганидек, бошқаларнинг ақл-идрокинни ўстириш,

маърифат зиёсидан баҳраманд қилиш, ҳақиқий фуқаро этиб етиштириш учун, энг аввало, тарбиячининг ўзи айнан шундай юксак талабларга жавоб бериши, ана шундай буюк фазилатларга эга бўлиши керак. Бу мақсадга эришиш учун муаллимлардан тинимсиз равишда ўз устида ишлаш талаб этилади.

Педагогнинг маънавий бойишга нисбатан эҳтиёжи қанча катта бўлса ва унга бу борада етарли имконият яратилса, кадрлар салоҳияти ошиб бораверади. Чунки муаллимдаги энг му-

ҳим касбий хусусиятлар — инсонпарварлик, олийжаноблик ва интеллектуал салоҳият, асосан, педагогика, психология, методика йўналишларидаги илмий адабиётлар ва ОАВ билан кундалик танишувлар жараёнида шаклланади.

Ўз устида тинимсиз ишлайдиган, изланадиган педагог ўқувчиларида ҳам шундай фазилатлар шаклланишига бевосита туртки беради. Маълум фан асосларини мукамал ўзлаштириш ва ҳаётга татбиқ эта билиш учун ўқувчиларни мустақил билим олишга ўргатиш халқ хўжалигининг барча тармоқлари кескин ривожланаётган айна замонда жуда муҳимдир.

Шуларни эътиборга олган ҳолда бугунги ўқитувчилар бўш вақтларида соҳасига оид қўшимча адабиётлар, интернет тармоғидоги янгиликлардан воқиф бўлиб, ўзлаштирган энг илгор услубларни амалиётга татбиқ этса, таълим-тарбия ривожига катта ҳисса қўшган бўлади.

Раҳматилла МУСУРМОНОВ,
Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти катта илмий ходими, педагогика фанлари номзоди,

Шаҳноза МУСУРМОНОВА,
Тошкент шаҳридаги 300-мактабнинг инглиз тили фани ўқитувчиси

МАКТАБ ПСИХОЛОГИ

ўқувчи камолотида муҳим роль ўйнайди

Фарзандини илк бор мактабга етаклаб бораётган ота-оналарнинг ақсарияти «болам шароитга мослашиб, дарсларни ўзлаштириб кета олармикан», деган хавотирга тушиши табиий. Чунки бола қалби ҳали эркалик ва шўхликларга тўлалигини улар яхши билишади. Бундай вазиятда мактаб психологи ота-оналар ва ўқувчиларга яқиндан кўмаклашиши, ўқувчининг қобилияти, қизиқиши ва ўзлаштириш даражасини тўғри баҳолаб, фойдали тавсиялар бериши лозим.

Самарқанд шаҳар халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлимига қарашли 37-ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабида бу каби юмушлар кўнгилдагилек йўлга қўйилган. Жумладан, 6 ёшли болаларни мактаб таълимига мослаштириш борасида ўқитувчи ва психологнинг амалий ҳамкорлиги яхши йўлга қўйилган.

— Ўқувчилар руҳиятини ўрганиш ва амалий ёрдам бериш, айниқса, олти ёшли болаларга алоҳида эътибор қаратиш иш жараёнига масъулият билан ёндашишни талаб қилади, — дейди мактаб психологи Аббос Нуридинов. — Шу мақсадда «Олти ёшли болаларнинг мактабга психологик мослашуви ва ривожланиш динамикасини ўрганиш» тестларини ўқув йили давомида қўллаб бормоқдамиз. Боланинг мактабга муносабатини ўрганиш бўйича дастлаб-

ки саволнома натижалари 66 ўқувчидан 59 нафарининг мактабга ижобий муносабати тўлиқ шаклланиганини кўрсатди. Қолган 7 нафар ўқувчининг эса мактабга муносабати ижобий шаклланиш босқичига етган. «Мантӣқ ва фикрлаш тезлиги кўлами» саволномаси натижасига кўра ўқувчиларнинг 34 нафари юқори кўрсаткичга етганлиги, 32 нафари эса ривожланганлик даражасининг ўрта босқичида эканлиги аниқланди. Эндиликда ақлий ишчанлик даражасини аниқлаш, ёзув малакаларини шакллантириш ва кўргазмалӣ-образли хотира тестларини ўтказиши устида иш олиб бораёпмиз.

Шунингдек, битирувчиларни таълимнинг кейинги босқичига тўлиқ қамраб олиш, хоҳиш ва имкониятига кўра касб танлашга йўналтириш мақсадида синф раҳбарлари ва ота-оналар билан ҳамкорликда «Илм ол, хунар танла — Ватанинг кутар

сени!» шиори остида мунтазам очӣқ дарслар, давра суҳбатлари ўтказилмоқда.

Жорий ўқув йилида мактабни 175 нафар ўғил-қиз битиради. Албатта, фарзандининг қайси касб этаси бўлиши ҳеч бир ота-онани бефарқ қолдирмайди. Шу сабабдан таълим муассасасида ўтказилдиган «Оталар йиғилиши», «Оналар йиғилиши»да бу масала кенг муҳокамага қўйилиб, ўқувчи ва ота-оналар хоҳиши муштарақлигига эришилмоқда. Битирувчилардан йил давомида уч маротаба касбга йўналтириш бўйича сўровномаларга жавоблар олиниб, tashxiz.uz сайтига жойлаштирилди. Академик лицей ва касб-хунар коллежлари билан яқиндан танишинилари, ўзлари қизиққан касбни танлашларига кўмаклашиш учун ўрта-максус таълим муассасаларига саёҳатлар уюштириляпти. Жумладан, Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти қошидаги I-академик лицейда ўқувчиларни касбга йўналтириш мақсадида шартнома асосида 16 соатлик максус дарс машғулотлари ўтказиш йўлга қўйилди. Энг муҳими, бу каби тадбирларда йигит-қизлар ўз келажақларини тўғри белгилаб олишмоқда.

Ҳақим ЖўРАЕВ,
«Ma'rifat» муҳбири

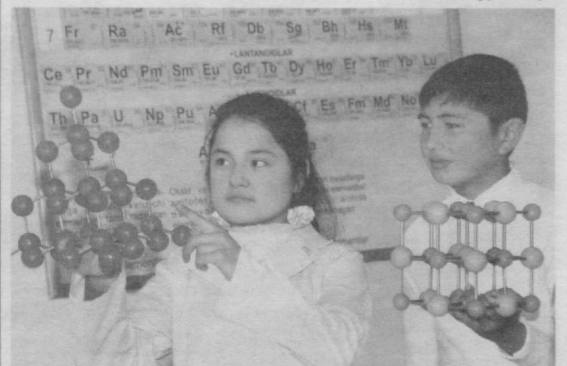

Фаргона вилояти Бувайда туманидаги 2-вилоят ихтисослаштирилган мактаб-интернати замонавий таълим масканларидан бири.

456 нафар ўқувчи сабоқ олаётган мактаб-интернатда кимё, биология, физика, математика ва инглиз тили фанлари чуқур ўқитилади. Мактаб ўқувчилари турли фан олимпиадалари ва «Билимлар беллашуви»нинг туман, вилоят босқичларида мунтазам муваффақиятли иштирок этиб келмоқда.

Суратларда: физика фани ўқитувчиси Ҳаётжон Имомов ўқувчилар билан машғулот пайтида.

Муқимжон ҚОДИРОВ (ЎЗА)
олган суратлар.

АЖИНИЁЗ ПОМИДАГИ НУКУС ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

*ректорати, профессор-ўқитувчилари ва талабалари жамоаси
мамлакатимиздаги барга тиллат ва элаларни, Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим, Халқ таълими вазирликлари ҳамда
Қорақалпоғистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги тизимида
теҳрат қилаётган ҳамкасблари,
педагог-мураббийлари баҳор ва ўғлонни айёни —
НАВРЎЗ җумҳурият байрами билан муборакбод эллади!*

*Сиз ағилларга
бахт-саодат, узок җумр,
тинчлик-хотиржамлик,
Наврўздек самимийлик
ва безборлик тилаймиз!*

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

Муҳтарам юрtdошлар, азиз ўқитувчи ва мураббийлар!

НАВРЎЗ

айёми Сизга, оила аъзоларингиз ва барча яқинларингизга муборак бўлсин! Баҳорий хушқайфият, жўшқинлик, самимийлик, меҳр-оқибат, бағрикенглик сифатлари Сизларни ҳеч қачон тарк этмасин.

Мамлакатимиз таълим тизимида меҳнат қилаётган барча устоз ва мураббийларга юртимизни янада гуллаб-яшнатишга улкан ҳисса қўшадиган салоҳиятли ёш авлодни тарбиялаш йўлида улкан зафарлар тилайди!

Фарида қизалогини чўмилтириб, тоза кўйлак кийдириб қўйди. Аёл кечки овқатга уннай бошлаган пайтда уч ёшли Нигина чучук тиллари билан "Мен кўчада ўйнаб келаман", дея ташқарига чиқиб кетди. Фарида ҳам овқат тайёрлағунимча қулоғим тинч туради, дея қизчасининг ортидан бормади. Хавотирга ўрин йўқ. Қизчаси маҳалладаги ўзидан икки-уч ёш катта болалар билан ўйнаб юраверади. Болалар ҳам Нигинани жуда яхши кўришгани учун бирга ўйнашади.

Ҳаял ўтмай бошидан оёғигача тупроққа беланган қизчаси кириб келди. Болагинаниг киприкларигача кум. Хали нами қочмаган сочларининг орасига кирган тупроқ лойга айланиб қолибди. Оз-қўзини таниб бўлмайди. Фарида унинг кўзи ва қулоқларига кум кириб, бирор зарар етказишидан кўрқиб кетди.

— Ким сени бунақа беж қўйди? — деди она қизига.

— Ануви Давён билан Отабе, — деди Нигина йиғламсираб.

олади. Тупроққа белаган бўлса, яна бир марта ювинтирсангиз, топ-тоза бўлади. Оданин шарманда қилдингиз-ку! Эллик йилдан ортиқ шу хонадон билан қўшничилик қиламан, ўзингиз ҳам нима керак бўлса, биринчи бўлиб шуларниқига кирасиз. Шу ишингиз ўхшамабди! — деб уриша бошлади.

Фарида қачон қайнонаси жаврашни бошласа, индамай уйга кириб кетади ёки томорқа тарафга ўтиб, бирор-бир юмушга уннайди. Бу сафар эса қизчаси-

Sizga gapim bor

унинг акс садоси сезилади. Тўйда ҳам, азада ҳам қўшнинг билан қандай муносабатда эканлигингиз сезилади.

Узоқ йиллар аввал қўшним келин туширди. Кўз олдимизда катта бўлган, туппа-тузук йигит хотин урадиганлардан чиқиб қолди. Ёш йигит улфатчиликда кўпроқ "отиб" келса, дарров хотинига қўл кўтарарди. Келин бечора калтакдан қочиб бир кун бизниқига, бир кун бошқа қўшникига чиқиб, эридан ажириниб ўтирарди. Эри уни излаб тополмай, ухлаб қолгач, бир амаллаб уйга кириб кетади. Баъзан "зўравон"нинг ухлаши тунги 11-12ларгача чўзилиб кетади. Келин бечора ўша пайтгача ухламай ўтиради. Худого шукр, бугун ўша йигитга инсоф кириб қолган, қўшниллар ҳам осойишта.

ЁН ҚЎШНИ — ЖОН ҚЎШНИ

Фарида қизчасининг қўлидан етаклаб кўчага чиқди. «Зўравон»лар қуриш материаллари тўкиб қўйилган майдончада ўйнаб ўтиришарди. Она жаҳл билан борди-ю, ҳар иккаласининг бошидан тупроқ сочди.

— Агар яна бир марта Нигинани шу ахволга солсанг, мenden кўрадиганингни кўрасан, — деди ҳар иккала болага ҳам. Шу пайт Отабекнинг опаси чиқиб қолди.

— Эй, нима қилаяпсан? — деди ҳали ўн саккизга тўлиб-тўлмаган қиз ўзидан анча катта ёшдаги Фаридага. Унинг бундай муомаласидан Фариданинг фиғони баттар фалакча чиқсада, ўзини босди.

— Оғзингизга қараб гапиринг, мен сиздан анча каттаман. Укангиз Нигинани масхарабоз қилиб қўйибди, — деди.

— Укамга қўлингни теккизма, — деди қизча яна сенсираб.

Шу пайт унинг онаси ҳам ишдан келиб қолди. Ҳеч гапдан беҳабар у ҳам жанжалга қўшилди. Фарида яна бирор оғиз гап гапирса, каттароқ можаро чиқishiни билиб, қизчасини қўлидан етаклади-ю, уйига кириб кетди. Қўшни қиз ва унинг онаси бу билан ҳам тинчимай, дарвозани очиб, алланималар деб жаврай бошлади. Худди шу пайтда қайсибир қўшникига чиқиб кетган қайнонаси ҳам келиб қолди. Дарвоза олдиди бири олиб, бири қўйиб бақираётган қўшнилари кўриб, у ҳам Фаридага танбеҳ бера бошлади:

— Бешта бола катта қилиб, ҳали бирор марта уларнинг орқасидан қўшнилар билан сен-менга бормаган эдим. Нега боланинг ўртасига тушасиз?! Уришган бўлса, эртага ярашиб

ни кўтариб, ҳаммомга йўл олди. Ювинтирганидан сўнг Нигина бояғидай оппоқина қизча бўлиб қолди.

Ўша куни кечки овқат пайтда Фарида турмуш ўртоғидан ҳам болаларнинг орасига тушмаслик ҳақида дакки-дашнон эшитиб олди. «Яна бир марта боланинг тарафини олиб, қўшниллар билан сен-менга борадиган бўлсанг, мenden яхшилик кутма», деди эри.

Қизчасини ухлатгач, ўринга чўзиларкан, шомда бўлиб ўтган воқеаларни эслади. Ўзининг ва қўшнилари-нинг хатти-ҳаракатларига ҳолис баҳо беришга уринди. Қўшничиликда онасининг қўшнилари билан ўрнатган муносабатини кўз олдига келтирди. Қўшничилик одобию меҳр-оқибати, ҳақ-ҳуқуқлари ҳақидаги ҳадис, ривоят, ибратли воқеалар бирма-бир хаёлидан ўтди. Бежиз "Қўшничилик минг йилчилик", дейишмас экан-да, деб ўйлади.

Қўшничиликнинг ўзбек халқига қадрлишига истаганча мисол келтириш мумкин.

— Азал-азалдан қўшничилик одобига қаттиқ риоя қилиш уқтирилади, — дейди Учқўприк туманида истиколат қилувчи отахон Худойберди Раҳимов. — Оғиздан-оғизга ўтиб келаётган "Ховли олма, қўшни ол", "Қўшнинг тинч, сен тинч", "Бир болага етти қўшни ота-она" каби бири-биридан маъноли мақол ва маталаримизда қўшнини угулгаш, ҳурматлаш, унинг хонадонига осойишталик тилаш ётади. Айниқса, "Қўшнинг тинч, сен тинч" мақолининг нақадар тўғри эканлигига кўп бора аминлар бўлганман. Ўйлаб кўринг, қўшнингизниқига бирор кўнгилисизлик бўлса, албатта, сизнинг уйингизда ҳам

Дарҳақиқат, қўшничилик — минг йилчилик, дейишади. Чунки қўрган ёки сотиб олган уй-жойингиз сизга умрингизнинг охиригача хизмат қилади. Табиийки, қўшнилариингиз ҳам. Йиллар давомида бир-бирингизга синашга бўлиб, яхши-ёмон кунларни бирга кўрасиз. "Ён қўшни, жон қўшни" деб бежиз айтмаган. Бир қошиқ тузга ҳам, бир дамлам чоёга ҳам қўшникига югурамиз. Уйимизда бирор кўнгилисизлик бўлса, узоқдаги қариндошлар етиб келгунча, девор-дариён қўшни жонимизга ора қиради. Шунинг учун эски китобларда ўзингизга ниманики раво кўрсанг, қўшнингга ҳам шуни илин, дейилган.

...Болалигимда менга энг ёқмайдиган одат қўшнимиз Шарофат момага ҳар куни овқат ташиш эди. Баъзан овқат олиб чиқишга эриниб, онамга "Ўғил-қизи бўлса, ҳар куни овқат тайёрлашса, бизнинг қўлимизга қараб қолишибдими?" деса, онажоним "Бир тилашманда ҳам, бир коса таомда ҳам қўшнингиз ҳақи бор. Қўшничилик ҳақини унутмаслигимиз керак. Бу ота-бобоимиздан қолган қадрият. Тўғри, Шарофат эна менинг бир коса шўрвага зор эмас, лекин биз унинг бири оғиз дуосига маҳталмиз", дегандилар.

Онамдан эшитган шу гаплар ҳамон ёдимда. Хонадонимизда бирор тансиқ овқат тайёрланса, дарров чал ва ўнг ёнимдаги қўшниларга илинаман. Қўни-қўшничилик одобига биз катталар риоя этмас, ёш авлод биздан ўрнак олиб улғаяди ва аъналар шу тарика узилмай давом этади.

Шарифа
МУРОДЖОН ҚИЗИ

НЕКИ ҚИЛСАК, БОЛАМИЗДАН ҚАЙТАДИ

— Бетинг қурсин сенинг, қиз бўлмай, бир сиқим туз бўлгур...

— Ўзинг шунақасан, билдинг, ер ютсин сени, қўргани кўзим йўқ...

— Хой-хой, қизалоқларим, муштдеккина бўлиб бундай сўзларни айтишга уялмайсизларми, кимдан ўргандиларинг, — деди набираларининг жанжалини эшитиб қолган Омина жуви.

— Мен ойимдан эшитганман, — деди уч ёшли Фотима.

— Мен эса опам ўртоғи билан уришганда эшитиб, ўрганиб олдим, — дея мақтанди тўрт яшар Зулайҳо.

— Кичкина болалар бундай ёмон сўзларни айтмайди, одобли қиз бўлиш керак, — дея буви насихат қилишга чоғланган эди, қизлар чўгурлашиб:

ёшига мос бўлмаган сўзлар билан сўкаётганини эшитиб қолибди: «Бундай гапларни уятсиз одамлар гапирди десам, «унда сиз ҳам шундай экансизда, кеча амаким билан шунақа жанжаллашди-ку», дейди. Тўғриси, фарзандимнинг олдида мулзам бўлиб қолдим ва шундан буён ҳар бир сўзимни ўйлаб гапиришга одатландим», — дейди у.

Яна бирининг айтишича, тез-тез уйда эр-хотин биргаликда ароқ ичиб турар экан. «Бир куни қарасам, икки ўғлим ҳам қўлида пиёласини бир-бирига чўкиштириб худди ароқ ичгандек бизга тақдир қилаяпти. Шундан кейин уйда умуман спиртли ичимлик ичмайди» г а н

Яқинда қўшни йўлакка келин тушди. У доим эрталабдан зина ва ҳовлини сув сепиб супурарди. Уни кўриб қўшни қизчалар ҳам ҳар куни ўз йўлаклари олдидаги майдончани тозалайдиган бўлишди. Шу пайтгача оналари айтгандай зўрга қўлга супурги оладиган қизларга ана шундай ўзбекона одатларимизнинг яхши намуна бўлгани қандай соз.

— Нима, фақат катталар шундай гапириши керакми, нега бизга мумкин эмас? — дейишди бир овоздан...

Тарбиянинг олтин бешиги — ҳар томонлама ақлли ва билимдон инсонларнинг ўз фарзандларига бераётган таълимигана эмас, кўрсатаётган намунаси ҳамдир. Болани уриб, сўкиш билан эмас, шунчаки ўрнак бўлиб ҳам одоб-ахлоққа ўргатиш мумкинлиги йиллар давомида аждодлар тажрибасида исботланган.

Маълумки, икки ёшдан ошган болаларнинг зехни жуда тез ривожланади. Катталардан эшитган ҳар бир сўзнинг маъносини тушуниб-тушунмай такрорлашни ёқтирадилар. Кимдир бунга эътибор бериб, дарҳол ўзини ва сўзини тузатади, кимдир эса йўқ. Оқибатда, фарзандининг тарбиясини бузиб қўяди. Юқоридаги воқеа фақат қизлар мисолида келтирилди, аммо ўғил болалардан бундан-да ёмон сўзларни эшитиш мумкин. Ҳали тили чиқиб улгурмаган ўғилчасига айрим оталарнинг турли бўлмағур сўзларни айттириб завқланиб ўтиришига кўпчилигимиз гувоҳ бўлганмиз. Фарзандимизга ниманидир мумкин эмас, дейишдан олдин ўзимиз ундай қилмаганлигимизга амин бўлишимиз лозим экан. Биз катталар билиб-билмай, жаҳл устида айрим бемаъни сўзларни айтиб юборамиз. Оқибатда эса ўша сўзлар болаларимиз тилида «жаранглайди».

Бир танишим уч ёшдан ошган ўғли ўзидан кичик укасини

бўлдик», дейди у. Бу воқеаларни эшитиб беҳтёр педагог ёзувчи Макаренконинг бир ажойиб фикри ёдимга тушди: «Болани, ҳатто энг ёқимли бўлса ҳам ишда исботланмаган қуруқ сўз эмас, ҳаётий намуна тарбиялайди».

Бир дугонанинг беш ёшли қизчаси бувисига «Ҳадеб касал бўлавермай уйингизда жимгина ўтирсангиз бўлмайдим, дадамнинг топган пули сизни даволатишга кетаяпти» дебди. Буни дугонан фахр билан, қизининг ақллигини кўриб кўйиб деган оҳангда гапирди. Аслида, бу ҳақда оилада гапирилганки, қизча уни «илиб» олган ва бувисига етказган. Бу шунчаки ҳазил деб кулиб қўйиш мумкин, аммо шусиз ҳам беомор бўлиб, фарзандларини овора қилиб қўяётганлигидан ташвишга тушган онаизорнинг кўнгли-чи? Шундай экан, болаларнинг ёнида ҳали улар кичкина, бу гапларни тушунмайди, деб ҳар хил мавзуларда суҳбатлашиш ҳам ахлоқ қоидаларига зид эканлигини унутмайлик.

Яқинда қўшни йўлакка келин тушди. У доим эрталабдан зина ва ҳовлини сув сепиб супурарди. Уни кўриб қўшни қизчалар ҳам ҳар куни ўз йўлаклари олдидаги майдончани тозалайдиган бўлишди. Шу пайтгача оналари айтгандай зўрга қўлга супурги оладиган қизларга ана шундай ўзбекона одатларимизнинг яхши намуна бўлгани қандай соз.

Райхона ХҲЖАЕВА

2014-yil 15-mart, № 22 (8671)

ARM faoliyatidan

КИТОБХОНЛАР СОНИ ОШМОҚДА

Марказимиз ходимлари болада китоб ўқишга иштиқни кучайтириш учун оилалар билан ишлашга эътибор қаратмоқдалар. 1—4-синф ўқувчилари учун тайёрланган «Ойижон, ўқиб беринг», «Болалар ва катталар китоб оламида», «Оиламиз билан ўқиймиз», «Китобга меҳр оилаларда бошланади» каби тавсиявий характердаги буклетлар китобхон қизиқлини ошираётгани маълум бўлди.

Китобхонлар учун рангли «Болаликнинг сеҳрли олами» стенди ташкил қилдик. Бу стенд «Китобни ўқий олиш қандай яхши!», «Менинг биринчи китобим», «Хамма нарсани билишни истайман», «Мен яшайдиган олам», «Спорт — менинг ҳаётим», «Сен ўқийсан, мен ўқийман, оилада хамма ўқийди», «Ота-оналар сизлар учун» сингари бўлимларга ажратилган. Ҳаттоки сўвномда

бу стенд китобхонларда яхши таассурот қолдиргани маълум бўлди. Стендда тавсия этилган китобларга эҳтиёж уйғонганлиги бу тажриба самара берганидан далолатдир.

Марказимизда икки йилдан буён «Кичкинтой китобхонлар» мактаби иш олиб боради. Мактабга таълим муассасаларининг катта гуруҳ болалари ойига икки марта бу мактабга келиб,

оммавий тадбирларнинг иштирокчиси бўлмоқда. Иш жараёнида анъанавий хизмат кўрсатиш билан бирга ноанъанавий усуллари қўлланади. Боланинг китоб ўқиши ва билим олишини ташкил қилувчи ўйинларга қизиқиб катта.

Ҳозирги техник тараққиёт асрида болани қандай қилиб китобга қизиқтириш мумкин? Биз бу масалани ўйлаб кўриб, шундай ҳулосага келдик:

АРМ қошида «Қани, дам ол-чи!» деган шиор остида клуб ташкил этилиши мақсадга мувофиқдир. Кутубхонага қатнаётган оилаларни бундай усулларимиз янада қувонтирмоқда.

Болалар ота-онасидан ўрнак олиб ўсишади. Агар она телевизор қаршидан нари кетмай сериал томоша қилиб ўтирса, фарзанди ҳам унинг ҳаракатларини такрорлайди. Ота-она бўш вақтларида китоб мутолаа қилиш билан банд бўлса, фарзандлар ҳам китобга меҳр қўяди, у билан ошно тутинади. Бир ўйлаб кўринг-чи, фарзандингизга қандай ўрнак бўлаётган экансиз?

Х.МУХТОРОВА,
Бухоро вилоят ахборот-ресурс маркази раҳбари

Ибрat

ОИЛАНING ИККИ ТАЯНЧИ

Оиласи тинч, хотиржам бўлган кишининг иши унумли, топган-тутгани баракали, хонадони эса фазлидир. Наманган туманида шундай маъқега сазовор бўлган оилалар жуда кўп.

Содиқжон ва Мавлудхон Абдуллаевлар хонадони ҳақида кўни-кўшни, маҳалла аҳли илиқ фикрларни билдиришади. Улар ҳамиша ҳамфикр, ҳамжиҳат, ҳар бир масалада етти ўлчаб бир кесадилар. Мавлудхон Наманган туманидаги 8-умумтаълим мактабда ўқитувчи.

— Оила — муқаддас даргоҳ, кичик мамлакат. Унда ҳар бир кишининг ўз вазифаси бор, — дейди ая давраларда сўз олса. — Оила мустақамлиги эса уларнинг ўз зиммасидаги ишларни қанчалик масъулият билан бажарётгани, бир-бирини қўллаб-қувватлаши билан белгиланади.

Содиқжон домла ва Мавлудхон ая фарзандларимизга ўрнак бўлайлик, келажакда бизнинг изимиздан кетсин, илм-

га меҳр қўйсин, деган мақсадда ҳамон китоб мутолаа қилдилар. Иқтисод фанлари номзоди Содиқжон Абдуллаев олий таълим муассасасида кўп йиллар ўқитувчи, доцент, кафедра мудири лавозимларида фаолият кўрсатди, ёш мутахассисларга ўстозлик қилди. Вилоятда у кишини нафақат педагог, балки дилқаш ва камтарин ижодкор сифатида танишади. «Тафаккур тухфаси», «Баҳтим мадҳи» каби китоблари орқали яқиндан билишади.

Ёш авлодни юксак марралар сари руҳлантираётган педагогларнинг аҳил оиласига, ғайрат-шижоатига ҳавас қилсан, киши.

Тўхтаҳон РАХИМОВА,
Дилфуза МАМАСОБИТОВА

Jarayon

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИБ

Навоий шахридаги 16-ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабида эътирофга лойиқ ишлар амалга оширилмоқда. Ҳатто 2012-2013 ўқув йилида мактаб жамоаси бир қанча ютуқларни қўлга киритди. Бунга жамоа бир ёқадан бош чиқариб иш юритаётганини туфайли эришмоқда.

Муассасанинг спортчи ёшларидан тузилган «Сўғдиёна» жамоаси «Кувнок стартлар» телемусобақасида иштирок этиб, республикада учинчи ўринни қўлга киритди. «Энг намунали хотин-қизлар кўмитаси бошланғич ташкилоти» кўрик-танловининг республика босқичида Р.Сатторованинг 3-ўринга муносиб деб топилгани, педагогик жамоа учун яна бир қувончли воқеа бўлди.

— Аъзоларимиз шахарда ўтадиган барча тадбирларда фаол, — дейди мактабнинг «Камолот» ЁИХ бошланғич ташкилоти етакчиси Б.Жўраев. — «Энг намунали бошланғич ташкилот» кўрик-танлови республика босқичида голибликни қўлга киритдик. Бу бизга янада катта масъулият юклайди. Энг билимдон, зукко болалардан иборат «Лидер ўқувчилар уюмаси»ни тузганмиз. Улар иштирокида «Энг фаол ўқувчи», «Энг фаол синф» тадбирларини ўтказиб, голибларни рағбатлантириб бораямиз.

Ўқув даргоҳида таълим-тарбия жараёнини мувофиқлаштириб бориш мақсадида ҳафтанинг ҳар бир кунинда ўзига хос тадбирлар ўтказилади. Мактабдан ўтган ўқув йилида таълим сифати ва ўқувчилар билим самарадорлигини ошириш бўйича вилоятда 10-ўринга кўтарилгани, республикада эса 49-ўринни банд этгани қувончли натижадир.

Мактаблар орасида пешқадамликни сақлашга интилаётган таълим даргоҳи яқинда ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактабига айлантирилди. Эндликда ўқувчилар филология, аниқ ва табиий фанлар чўқурлаштириб ўқитиладиган синфларда билим олиш имконига эга бўлишди. Бу эса жисмонан соғлом, фикри теран, билимли ва зукко ёшларнинг камол топишига замин яратади.

Раъно РАБИМОВА

Qiyos

ЯХШИЛИК ВА ЁМОНЛИК

Инсоният яралибдики, яхшилик ва ёмонлик мавзуси кишиларнинг диққатини тортиб келади. Ҳўш, нима сабабдан ҳаётда эзгулик ва ёвузлик ўртасида кураш кетади?

Ер юзидаги барча тиррик мавжудотларнинг сарвари бўлмиш инсон ўзининг табиати ва феъл-атворида кўра яхшилик қилишга мойилми ёки ёмонлик? Бу ҳақда донишманд-файласуфлар ва буюк кишилар томонидан турли хил фикрлар айтилган.

Инсон табиатида ёмонликнинг учраши унинг қандай муҳитда ўсиб-ўлайганига бевосита боғлиқдир. Инчунин, инсон ҳаётда учрайдиган адоғи йўқ азоб-уқубатлар, турли хил касалликлар, бешафқат жангу жадал ва урушлар

ёмонликларнинг учришига сабаб бўлар экан. Баъзи бир инсонларнинг мулоҳазасига кўра, очлик ҳам одамни ёмонлик қилишга ундар экан. Аммо бу мулоҳазага тўлиқ қўшилиш бўлмайди, чунки Ер юзида ҳақиқат ва адолатни қарор топтириш учун курашган қўллаб инсонларни ёвузларча ўлдириб юборган шахслар тўқ ва бадавлат бўлганлиги тарихий ҳақиқатдир.

Аксарият кишилар яхшилик қилишга интилади. Эртақларимизда ҳам тинчлик урушининг, ростўйлик ёлғончилик-

нинг, яхшилик ёмонликнинг, адолат адолатсизликнинг устидан галаба қозониб, охири оқибатда ҳақиқат қарор топади.

Яхшилик ва ёмонликка нисбатан ҳар бир кишининг муносабати бутун ҳаёти ва фаолияти давомида шаклланади. Қарама-қаршиликлар ўртасидаги кураш узуксиз давом этадиган жараёндир. Башариётнинг бугуни ва келажиги яхшилик қилувчи, ёмонликлардан тийиладиган кишиларга чамбарчас боғлиқ, десак инкор қилмасиз. Инсон онгига яхшилик она алласи ва ота-онанинг мукаммал тарбияси билан сингсагина, Ер юзида ёмонлик қилувчи кимсалар сони

камаярди. Фарзандларимиз онгига яхшиликка муҳаббатни қандай кучайтириш керак? Улар эзгулик, яхшилик гоёси илгари сурилган китобларни ўқиса, жиноятчиликнинг инсонни зулмат сари стақлаши ҳақидаги бадиий фильмларни томоша қилиб ҳулоса чиқарса яхшилик қилишга мойил бўлиб ўсади. Оилада ота-она фарзандларига ҳаётий ибратли ҳикмат ва панд-насихатларни ҳикоя қилиб бериши, кўни-кўшни, ҳамкасби, қариндош-уруғига яхшилик қилишда ўрнак кўрсатиши керак. Шундагина яхшилик галаба қилади, ёмонликнинг илдизи қирқилади.

Луқмон АСАТОВ

Maktabdan tashqari ta'lim

ТАКОМИЛЛАШТИРИШ БОСҚИЧИДА

Мактаб ўқувчиларининг бўш вақтини мазмунли ўтказиш учун барча шароитларни яратиш, уларнинг ижодий-интеллектуал салоҳияти ва истеводини юзга чиқариш бугунги куннинг устувор вазифаларидан биридир.

«Баркамол авлод» болалар марказлари ана шу мақсадда ташкил этилган бўлиб, ёшларнинг таълим олишга қизиқшини янада кучайтириш, касб-хўнар танлашига яқиндан қўллаштиришда катта рол ўйнайди. Мамлакатимизда 211та ана шундай марказ самарали фаолият кўрсатмоқда.

Бадиий ижодиёт йўналишидаги тўғарақлар фаолиятини янада ривожлантириш, ўқувчиларни кенроқ қамраб олиш мақсадида «Баркамол авлод» республика болалар бадиий ижодиёт маркази томонидан ижодий

гурух ташкил этилди. Мазкур гурух мактабдан ташқари таълим сифати ва мазмунини янада бойитиш, уни бугунги тезкор давр руҳига монанд тарзда такомиллаштириш бўйича жойлардаги марказларга услубий ёрдам кўрсатмоқда. Ижодий гурух томонидан 420га яқин услубий тавсиянома, қўлланма, дарс ишланмаси ва илмий мақолалар, электрон диск тўпламлари бадиий-ижодий йўналишидаги тўғарақларга тарқатилди. Болалар қизиқиш ва интилишига қараб умумтаълим мактаблари, оромгоҳлар, махсус таълим масканлари, маҳаллалар, меҳрибонлик уйларида ҳам тўғарақлар фаолияти кенг йўлга қўйилгани ўқувчи-ёшларни мактабдан ташқари таълим тизимига тобора кўпроқ қамраб олиш имконини бераётди.

Дилафрўза ҲРОЗОВА

Bo'sh vaqt — xush vaqt

Мактабимизда 2012-2013 ўқув йилидан бошлаб «Ўғил болалар клуби» фаолият кўрсатиб келмоқда. Клубга аъзо бўлган 7-, 8-, 9-синф ўғил болалари мактабда турли йўналишларда иш олиб бориб, устозларига яқиндан ёрдам бермоқда.

ЎГИП БОЛАЛАР КЛУБИ

«Соғлом бола йили» муносабати билан клуб аъзолари томонидан тайёрланган тадбир мактаб ўқитувчи ва ўқувчиларига манзур бўлди. Бунда «Камолот» ЁИХ бошланғич ташкилоти етакчиси Шахло Рўзметованинг муносиб хиссаси бор. Мактаб ички тартиб-қоидалари, ўқувчиларнинг одоб-ахлоқ қоидалари, Ватанга, ота-онага муҳаббат, дарс қолдириш сабаблари, мактаб мул-

кни кўз қорачиқидек асрашга муносабат мавзулари орқали кўрсатиб берилди.

Тарбиявий аҳамиятга эга тадбирларнинг мунтазам ўтказиб турилиши ўқувчи-ёшларни мафқуравий хуружлардан, ёвуз ниютли оқимлар, ёт гоёлардан асраш, улар тасйирига тушиб, алданиб қолмасликларига муҳим аҳамият касб этади. Президентимизнинг «Биз соғлом авлод де-

ганда нафақат жисмоний, балки маънавий жиҳатдан ҳам соғлом болани ўзимизга тасаввур этамиз» деган ибратли фикрларини биз, педагоглар доимо ёдда тутишимиз керак.

Максуда НАЗАРОВА,
Урганч туманидаги 1-умумтаълим мактаби директорининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ўринбосари

Саҳифани Ҳулқар ТҲИМАНОВА тайёрлади.

Яқинда бир дўстимизнинг тўйига бориш учун ҳамкасбимизнинг автоуловида йўлга чиқар эканмиз, у манзилни аниқ билмаслигини, тўй бўладиган томонларга бормаганини айтиб қолди. Сўраб-сўраб Маккани топишган экан, деган гапга амал қилиб шериклар билан машинага ўтирар эканмиз, техника ривожланган бугунги кунда бировдан сўраб ўтиришнинг ҳождати йўқлигини, шу миттигина мобил телефонда йўлни аниқ кўрсатиб берадиган дастур борлигини айтдим. Телефондаги мобил харитани ёқиб, қидирув тизимига керакли манзилни киритдим. Бир оздан сўнг экранда айнаи ўша пайтда бизнинг қаерда турганимиз, қайси томонга қараб неча километр юришимизгача — барчаси намоён бўлди. Шундай қилиб, мобил харита ёрдами билан тўйга адашмасдан эсон-омон бордик.

график сайтлари шулар жумласидан.

Мазкур сунъий йўлдош ер сатҳидан 705 километр баландликда бир суткада 532та фотосурат олиб, 16 кун ичида 232 мартаба заминимизни айланиб, ер сиртининг мукамал харитасини тузиш имкониятини беради. Ушбу сунъий йўлдош юқори аниқликда суратга олувчи камера билан жиҳозланган бўлиб, унинг фотосуратларидаги ҳар бир пикселга ер юзининг 14,25 метр ҳажмдаги сирти тўғри келади.

Таъкидлаш ўринлики, бугунги кунда электрон хариталар оламида Google хариталари

Zamonaviy axborot texnologiyalari

ЭЛЕКТРОН ХАРИТАЛАР:

ОЛИС МАНЗИЛЛАР КАФТИНГИЗДА

Дарҳақиқат, бугун қўлингиздаги телефон нафақат алоқа воситаси, турли-туман ахборотлар манбаи, балки йўл кўрсатувчи, маслаҳат берувчи қурлмага ҳам айланади. Уларнинг хохирасига жойлаштирилган турли-туман мобил иловалар қаторидан бугунги кунда электрон хариталар ҳам мустаҳкам ўрин эгаллади. Йил сайин бу каби иловалар сони ва сифати ортиб бормоқда. Бир вақтлар фақатгина картографик хизматлар кўрсатган айрим интернет тармоқлари ёки мобил иловалар бугунги кунда жой номлари, уларга берилган таърифлар, фойдаланувчиларнинг фикр-мулоҳазалари ва бошқа ахборотлар билан ҳам мунтазам таъминланиб турибди. Келинг, улар ҳақда батафсил маълумот беришдан олдин хариталарнинг қисқача тарихига тўхталиб ўтсак.

Мутахассисларнинг таъкидлашича, хариташунослик инсоният тарихида муҳим кашфиёт ҳисобланган ёзувдан ҳам аввалроқ пайдо бўлган. Инсонлар қадимдан бирор сафарга чиқар экан, уларни билан албатта харита олиб юришган. Шунингдек, айрим географик объекتلарга ҳудуддаги асосий манзиллар ҳақида тасвирий маълумотлар қолдирилган. Жумладан, ҳозирги Чехия ҳудудидаги Павлов шаҳри яқинида топилган харитани эслатувчи тасвирилар бундан 25 минг йил муқаддам қоятошга туширилгани маълум. Унда тоғ, дарё, водий ва йўналишларни эслатувчи тасвирилар ифодаланган. Миллоддан аввалги IX асрга оид Гомер хариталари, миллоддан аввалги олтинчи асрга мансуб Вавилон хариталари асрлар давомида инсонларга ўш манзилларини осонгина топиб олишга ёрдам берган. Тўғри, уларда Ер сирти етарлича аниқликда тасвирланмаган, шу билан бирга, муайян минтақаларнигина кўриш мумкин. Бирок, буюк географик кашфиётлар даврига келиб бир-бирдан мукамал хариталар тузила бошланди. Уларда нафақат Фарб, балки Шарқ олимлари, хусусан, ал Хоразмий, Беруний сингари буюк бобокалонларимизнинг инсоният тарихида муҳим

аҳамият касб этган хариталари ва соҳага оид маълумотларидан ҳам кенг фойдаланилган.

Йигирманчи асрга келиб илм-фан, sanoat, самолётсозлик, космик кемаларнинг жадал ривожланиши янада мукамал хариталар тузилишига замин яратди. Самолётлар ёрдамида олинган фотосуратлар ёрдамида юқори аниқликдаги хариталар тузилди. Сунъий йўлдошлар ва замонавий ахборот технологиялари ёрдамида эса айнаи пайтда турли мақсадларда фойдаланилаётган хилма-хил картография воситаларининг электрон шакллари ҳам ишлаб чиқилиб, уларнинг имкониятлари мисли қўрилмаган даражада кенгайди. Хусусан, бугунги айрим электрон хариталар сизга керакли манзилни осонгина топиш, уларнинг аниқ жойлашган ўрни, алоқа рақамлари ва бошқа зарур маълумотларни ҳам тақдим эта олади. Шу билан бир қаторда, улар мамлакатлар, вилоятлар, шаҳарлар, туманлар, хаттоки, ноадонларни ҳам сунъий йўлдош орқали тасвирга олинган суратлар ёрдамида исталган баландликда туриб "томоша қилиш" учун қулай қилиб яратилган. Шу ўринда, кўпгина электрон хариталар асосини ташкил этувчи аэрокосмик фотосуратлар «LandSat 7» сунъий йўлдоши орқали олинганини алоҳида айтиб ўтиш жоиз.

1999 йили Америка космик тадқиқотлар агентлиги (NASA) доирасида орбитага учирилган «LandSat 7» сунъий йўлдоши заминимизнинг қарий ҳар бир қаричини тасвирга олиб, шу вақтга қадар олинган глобал сунъий йўлдош фотосуратлари архивини бутунлай қайта ташкил этади. 1999—2002 йиллар давомидики АКШ Геологик земайти мутахассислари эса сунъий йўлдошдан юборилган барча маълумотларни қайта ишлаб, кенг фойдаланиш учун тақдим этишди. Бугунги кунда кўпгина картографик веб-саҳифаларда айнан ана шу сунъий йўлдош тасвириларидан фойдаланилган. Бутун дунё ўргимчак тўри фойдаланувчилари орасида энг кенг тарқалган Google Maps, Yahoo Maps, Bing Maps карто-

(инглиз тилида Google Maps; аввалроқ эса Google Local деб номланган) яққол етакчилик қилиб келмоқда. Ушбу хариталар бир қатор иловаларни ўз ичига олган бўлиб, Google компанияси томонидан 2005 йили илк бор интернет фойдаланувчилари эътиборига ҳавола қилинган. Мазкур хизмат бир қатор хариталар ва Ернинг сунъий йўлдоши орқали олинган фотосуратларга асосланган бепул картографик хизматлар ва технологияларни тақдим этади. Қўлаб минтақалар учун эса 250-300 метр баландликдан суратга олинган юқори аниқликдаги аэрофотосуратлар ҳам тақдим этилган. Уларнинг аксарияти қуёш нури тушадиган томондан 45 даража қияликда тасвирга олинган. Мазкур хизмат ичига, шунингдек, Ой ва Марс сайёраси сатҳи хариталари ҳам киритилган.

Шу билан бирга, Google хариталарига АКШ, Канада, Япония, Россия, Гонгконг, Хитой, Британия, Ирландия ва бошқа кўпгина мамлакатларнинг йирик шаҳарлари аҳолиси учун қидирув маршрутлари билан биргаликда, бизнес-маълумотнома ҳамда автомобил йўллари хариталари ҳам мувофиқлаштирилган.

Картографик хизматларга асосланган машур иловалардан бири — Google Ер сайёраси Windows ҳамда GNU/Linux ва Mac OS операция тизимлари учун мўлжалланган алоҳида илова бўлиб, ер сирти тасвирларини томоша қилиш, масштабни катта ва кичиклаштириш ҳамда уларни турли томонга силжитиш имконини беради. Уч ўлчамли тасвирилар ер сиртини (рельеф билан биргаликда) нафақат юқоридан, балки муайян бурчаклар остида томоша қилишга ҳам ёрдам беради.

Юқорида таъкидлаб ўтилганидек, электрон хариталар сони ва сифати йил сайини ўсишда давом этмоқда. Янги-янги хизматлар, қулайликлар билан сайтда муайян объект ҳақидаги маълумотлар билан биргаликда уларнинг харитадаги жойлашган ўрни ҳам кўрсатиб турилади. Хусусан, яқинда Google Maps хариталари Википедия ва Panorama сайтлари билан мувофиқлаштирилди. Натижанда эндиликда бирор жой харитасини кўздан кечириётган киши бир вақтнинг ўзида бир веб-саҳифада юқоридики сайтларга жойлаштирилган маълумотлар билан танишиши мумкин. Экан аксинча, бирор жой ҳақидаги маълумотларни олишда ўша ҳудуднинг харитасини ҳам кўздан кечириш имкони яратилди.

«Google Street View» иловаси эса «Google Maps» фойдаланувчиларига шаҳар ва бир қатор кўчаларнинг уч ўлчамли кўринишини интернетдан томоша қилиш имконини яратди. Бунинг учун махсус технологиялар ёрдамида аниқ вақтда муайян жой суратга олинади. Ушбу жараёнда лазерли масофа ўлчашчилар ёрдамида текис сиртлар ҳам бино деворлари ва фасадлари сингари қайд этилади. Бу эса бирор объектнинг томоша қилиш учун қулай ракурслар ташлашда қўмаклашади.

Таъкидлаш ўринлики, 2012 йили «Google Street View» фотосуратлари дунёнинг 35та мамлакатидики 3 мингдан зиёд шаҳарлар учун тақдим этилди.

Айнаи пайтда Android операция тизими асосида ишловчи смартфонлар учун бепул Google Maps иловалари тақдим этилган. Ушбу иловалар орқали мобил телефони эгалари овозли қидирув, сунъий йўлдош фотосуратлари, кўчалар тасвирилари (Street view) автонавигатор режими хизматларидан фойдаланишлари мумкин. Google Maps 6.9 нумарасидан бошлаб эса муайян ҳудуднинг харитасини хотира қурилmalarига сақлаб олиш ва интернет мавжуд бўлмаганда ҳам ундан фойдаланиш имконияти мавжуд.

Шунингдек, 2005 йилда Аполлон—11 космик кемасининг ой сатҳига муваффақиятли қўнганининг 36 йиллиги муносабати билан (1969 йил 20 июль) Google ой сатҳи суратларини намойиш қилди. Айнаи пайтда Google Moon хизмати орқали исталган фойдаланувчи ернинг табиий йўлдошига виртуал сайр қилиши, уни яқиндан кузатиши мумкин.

Маълумки, интернет текисиз-чегарасиз ахборотлар манбаи. Унда ишончли маълумотлар қаторида нотўғри ахборотлар ҳам етарлича топилади. Хусусан, 2009 йили британиялик фойдаланувчи Google Maps хизматида мутлақо мавжуд бўлмаган шаҳар мавжудлигини аниқлади. Харитада Бирлашган қироллик шимоли фарбидаги Ланкашир графлигида Арглетон шаҳри киритилган, ҳақиқатда эса бундай шаҳар мавжуд эмаслиги маълум бўлди. Бирок айрим мутахассислар Google компанияси томонидан муаллифлик ҳуқуқлари бузилганини осонлик билан аниқлаш мақсадида атайин ушбу хатоликка йўл қўйилганини таъкидлашди. Сабаби, Google хариталари фақатгина нотижорий мақсадларда фойдаланиш учун тақдим этилган бўлиб, ундан бошқа ти- жорий ишларда фойдаланиш

учун тегишли рухсатга эга бўлиш талаб этилади. Аммо айрим кишилар хариталардан нусха олиб, ўз манфаати йўлида фойдаланиш ҳоллари ҳам учраб туради. Бунинг олдини олиш учун эса Google мутахассислари баъзи кўчалар номи- ни адаштириб, аслида мавжуд бўлмаган шаҳар номларини киритишган. Муаллифлик ҳуқуқини ҳимоя қилишда айнаи шу чалқашлик қўл келиши инобатга олинган.

Navizone, Map24 Mobile, Nokia Maps, Virtual Earth Mobile, Mobile Map, J-Map, WayFinder Earth сингари электрон хариталар ҳам ўз фойдаланувчиларига эга. Албатта, уларнинг ҳам бир-бирдан фарқи жиҳатлари, устуллик ва камчиликлари мавжуд. Хусусан, Navizone виртуал GPS — қабул қилувчиси фойдаланувчиларга интернет орқали ўз хариталарига маҳаллий овқатланиш шохобчалари, кўнгилчар масканлар, савдо марказлари ҳақида маълумотлар киритиш, улар ҳақидаги ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашишга имкон беради.

Map24 Mobile электрон хариталаридан эса Windows Mobile ва Symbian операция тизимининг барча намуналари асосида ишловчи мобил телефон эгалари фойдаланишлари мумкин. Барча учун бепул тақдим этилувчи картографик хизматлар тармоғидаги бирор ҳудуд харитаси GPRS — интернет орқали юклаб олинмади ва кенг фойдаланилади. Унинг устулликларидан бири сифатида Google Maps хариталарига қараганда GPRS — трафикларни камроқ талаб этиши ва ундан фойдаланиш нисбатан арзон эканини айтиш мумкин. Шунингдек, хариталар мобил телефон экранни ҳажмига осонроқ ва бениқсон мослашади.

WayFinder Earth — интерактив картографик тармоғи эса мобил телефонлари экраниди Ер юзининг уч ўлчамли харитасини намоён этиш билан бир қаторда, сайёҳларнинг энг кўп жалб этувчи дунёдаги 3 миллионга яқин масканлар ҳақида қимматли маълумотларни ҳам ўз ичига олади.

Бугунги мобил иловалари бозорида шунингдек, йирик савдо мажмуаларининг ҳам мукамал хариталарини учратиш мумкин. Уч ўлчамли хариталар харидорларга мажмууддаги савдо расталаридан кераклисини топиб олишга қўмак беради.

Санжар РУСТАМОВ
тайёрлади.

2014-yil 15-mart, № 22 (8671)

ОЛОВРАНГ ЁРУГЛИК МИЯ ФАОЛИЯТИНИ ЯХШИЛАЙДИ

«New Scientist» нашрида элон қилинишича, Льежа университетининг (Польша) бир гуруҳ олимлари тўқ сариқ рангли чироқлар миани тетиклаштирувчи хусусиятга эга эканини исботлашди.

Аниқланишича, сариқ ва оловранг ёруғлик туширилганда кўз пардасидаги фоторецептор ҳужайралари ўзидан меланопсин пигментларини ишлаб чиқариб, мия фаолиятини яхшилайди.

чи филлар устида узоқ вақт ўтказилган кузатишларга асосланиб шундай тўхтамга келишган.

Ақлли жонивор одамнинг овоз тембри орқали унинг жинсини фарқлаб, кайфияти, ҳатто овозидаги фарқларни ҳам маълум маънода тушуна олар экан. Ёввойи жонзот аёл ёки эркекнинг овозини бир-бирдан ажратиш бера олади. Эндликда тиниб-тинчимас олимлар филларнинг одамларнинг ҳаракатлари ва овозидан сўзлаётган нутқ мазмунини ҳам тушуна оладими, йўқми, шунини аниқлаш мақсадида изланишларни давом эттиришмоқда.

САЛОМАТЛИКНИ НАЗОРАТ ҚИЛУВЧИ МОСЛАМА

Сўнги пайтларда замонавий электрон сенсорларни тиббиётга татбиқ этиш тобора оммалашмоқда.

— Бемор терисига елимлаб ёпиштириладиган ниҳоятда ихчам сенсор мосламадан унинг саломатлигини назорат қилиш мақсадида фойдаланилади, — дея таъкидлашмоқда мутахассислар. Маълумот ўрнида шунини эслатиб ўтиш керакки, илк бор бундай электрон аппаратни Иллинойс университети тадқиқотчиси Джон Рожерс кенг жамоатчиликка таништирди. Сенсор қурилма ўта юпқа электрод ва симсиз қувватлантирувчи тизимдан иборат.

— Мазкур қурилмадан ҳозирча фақат офисда ишлайдиганлар фойдалана олади, холос. Сув ҳавзасида сузаётган бемор танасида у ишдан чиқиши мумкин, — дея изоҳлайди Роджерс.

Эндликда электрон мосламанинг сувга ҳам чидамли вариантини яратиш бўйича иш олиб боришмоқда, дея хабар беради «Technology Review» нашри. Янги технология ўзининг олдинги турдошларидан мукамаллиги билан фарқ қилади. Тери остига жойлашган мослама табиий равишда кўчиб кетмагунча икки ҳафтагача мунтазам равишда тана ҳарорати, юрак пульсини ўлчаб туради. Мослама таналаги майда жароҳатларни ҳам даволайди.

СМАРТФОН СТРЕССДАН ОГОҲЛАНТИРАДИ

Тез орада «Apple» смартфонидан фойдаланувчилар ўзларини бахтли инсон, дея ҳис этишлари мумкин. Смартфон кундалик ҳаётимизда тез-тез дуч келадиган тушқун вазиятлардан халос этиб кишига жўшқин кайфият бахш этади.

Одамларни стресс ҳолатидан вақтида огоҳлантирувчи бундай ноёб AIRS телефони саломатлик ва руҳият билан боғлиқ муаммолардан халос этади. Уни Кембриж университети мутахассислари ишлаб чиқарган. Смартфон эгаси ўзи яшаб турган ҳудуднинг шовқин даражаси, бир ой давомида содир бўлган кундалик воқеалар, хат ва кўнгиноқларни назорат қилиб туради.

Смартфон одамлар орасида кетаётган фойдаланувчисини стрессли вазиятдан ўз вақтида огоҳлантиради. Шу билан бирга ақлли смартфон эгасининг юрак уришини sensori ёрдамида электрокардиографик текширувдан ўтказилади.

Агар смартфон фойдаланувчисига ноҳуш СМС-хабар, электрон хат ёки кўнгиноқлар орқали босим ўтказиш хавфини сезса, шу заҳоти маълумотларни блокировка қилади. «Мобил технологиялар инсон руҳиятини ҳар дақиқада хавф туғдирувчи ахборотлардан ҳимоялай олиши лозим» дейди Кембриж университети профессори, лойиҳа раҳбари доктор Дирк.

О.ҚУЛМУРОВА тайёрлади.

АҚШнинг Нью-Йорк шаҳрида юз берган портлаш оқибатида жароҳат олган 74 кишидан икки нафари оғир аҳволда шифохонага ётқизилгани, шунингдек, бир нечта инсоннинг бедарак йўқолгани ҳақида хабарлар тарқатилган.

Япониянинг Окинава оролида кузатилган 6,7 балли ер силкинишининг маркази Наго шаҳридан 106 км шимоли-ғарбда жойлашган Тинч океани ҳудуди деб кўрсатилмоқда, табиий офатдан жабр чекканлар ҳақиқ эса ҳозирча маълум йўқ.

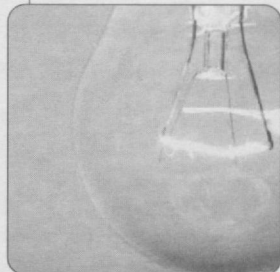
«Associated Press» ахборот агентлигининг хабар беришича, Техас штатининг Остин шаҳрида ташкил этилган фестивал пайтида транспорт воситасининг пиёдалар ҳаракатланаётган йўлакка қўчиб кетиши оқибатида икки нафар инсон ҳаётдан кўз юмган, яна 23 киши шифохонага ётқизилган.

АҚШнинг Патресон шаҳрида жойлашган боғчалардан бирига қоғоз халтачаларда гиёҳванд моддаси билан кириб келган икки ёшли боланинг уст кийимига халтачаларни яшириб қўйган ота ҳуқуқ-тартибот органи ходимлари томонидан қамоққа олинган.

Яманнинг жанубий қисмида содир бўлган кема ҳалокати оқибатида 42 киши ҳаётдан кўз юмган бўлса, 30 нафар инсоннинг ҳаёти сақлаб қолинган.

Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази жамоаси ва касаба уюшма кўмитаси марказнинг ўрта махсус, касб-хунар таълим муассасаларини реконструкция қилиш, мукамал таъмирлаш ва жиҳозлаш бошқармаси бош мутахассиси Г.Худойбердиевага отаси ШАМСИДДИН отанинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Тадқиқот давомида 16 нафар кўнгилининг кўзларига 10 дақиқа давомида яшил, мовий ва оловранг чироқлар тутиб турилди. Шундан сўнг уларга 70 дақиқа давомида ухлашга рухсат берилди. Олимлар ҳулосасига кўра, дастлаб оловранг чироқ билан нурлантирилганда иштирокчилар миясининг бир нечта қатламларида фаоллашиш кузатилган.

Демак, оловранг нур бош миёга кўзгатувчи сигналлар узатиш имкониятига эга, дея таъкидлашмоқда мутахассислар. Яъни, тўқ сариқ рангдаги чироқлардан таралаётган нур пигментларнинг ёруғликка таъсирчанлигини оширади. Мовий чироқ эса, аксинча, тинчлантирувчи хусусиятга эга. Яшил рангли чироқ эса ўртacha таъсир кучига эга.

ҚУРИЛМА ЖОНЗОТЛАР ТИЛИНИ ТАРЖИМА ҚИЛАДИ

Кўлаб олимлар ҳайвонот олами жонзотлари тилини ўрсаниш устида анча йиллардан бери тадқиқот олиб боришмоқда.

Хусусан, Шимолий Аризона университети профессори Кон Слободчиков мазкур йўналишда илмий изланишлар олиб бориб, самарали натижаларга эришмоқда, дея хабар қилади «The Daily Mail» нашри.

— Гарчи тадқиқот ишлари ғайритабиий туюлса-да, жониворлар билан мулоқот қилиш яқин келажакда табиий ҳолга айланиши мумкин, — дейди профессор.

Тадқиқотчининг сўзларига кўра, оддий телефон кўринишидаги мослама жониворларнинг бизга номаялум бўлган «сирли тили»ни таржима қилиш хусусиятига эга. Ҳозирда Кон Слободчиков дайди итларнинг овозини ўрганиб уни таржима қилиб берувчи дастурий таъминотни яратиш устида бош қотирмоқда. Келажакда мазкур технология бошқа турдаги жонзотларда ҳам қўллашилиши мумкин. Профессорнинг фикрича, қурилмани мукамал ҳолатга келтириш учун яна 5—10 йил талаб этилади.

ОДАМ ЖИНСИНИ ФАРҚЛОВЧИ АҚЛЛИ ФИЛ

Яқинда бир гуруҳ британиялик олимлар ҳайвонлар ичида филлар одамнинг товуши орқали унинг жинсини фарқлай олиши мумкинлиги ҳақида маълум қилишди.

Буюк Британиянинг «Sussex» институтининг тадқиқотчилар гуруҳи Кениянинг Амбосель паркида яшов-

Gurung

АЖИБ ОЛАМИМ МЕНИНГ...

Фикра

Кўпдан бери Сен билан узоқлашиб қолган-декмиз гўё.

Аммо биз ҳеч қачон узилишиб кетолмаслигимизни яхши биламиз.

Соғ-омон, аҳлинг ила тинчлигингни билиб юрганам учун сендан хотирим жам.

Биласанми, кейинги пайтлари паҳмоқ сочли қизалоқлик пайтимдаги ёруғ бир лаҳза халёмда жонлиниб, мендан ҳеч ажралишни истамайди. Ёки, аксинча, мен ундан...

Даланинг икки чети тутзор — тупроқ йўллари.

Оқланган деворлари офтобда униқиб кетган шийпон. Кенг, атрофи гулзор ҳовли. Ундан нари уюмзорга тутташиб кетган бог: тўқлушти рангда юз очган, гулафшон шафтолилар ва дарахлар қатораси орасидаги тизза бўйи ўсиб ётган майсалар.

Яшил олам узра пуштиранг шунчалар ҳам ярашклики...

Асарларнинг «ғув-ғув»и ва қушлар овозида аллақандай дилкаш хуррамлик.

Бу ажиб оламнинг посбони бўлиб турган мовий осмонда эса, бир гала парку булутлар шундай сокин, шундай беозор кезадиларки...

Шафтолининг эгилиб турган шохчаларини ҳидлайман. Ғунчаларга қўшилиб ўт-ўлан бўйлари димоғимга урилади ва шу он мурғаккина гулпараст юрагим алланечук туйғулардан тўлиб-тошади.

Еру кўк аро ёғилаётган мовий оҳанг жону жисминни ларзага солади.

Бутун шафтолизорларни ўзлариники қилиб олган асарларларга қўшилиб, ҳар битта ғунчани хидлаб-хидлаб ўғим келади.

Дарахтзор оралаб чарчагунимча, йиқилгунимча чоламан. Намхуш майсаларга юзимни қўйиб ухламоқ истайман.

— Солиҳайу-у-в-в-в!!!

Бу тахликали чақирикдан хушёр тортаман. Хушимга келмайгина ўрнимдан туриб, қизил хол-хол кўйлагимга илашган алаф ва хасларни қоқаман. Тўзгин сочларимни тузатиш баҳонасида кўз ёшларимни яширинча артаман.

— Қачон сени йўқотиб қўйсам, боғнинг ичидан топаман. Минг марта айтаман-э, бир ўзинг олисга кетма, деб! Ўртоқларинг уйқудан туриб, овқатларини ҳам еб бўлишди. Сен дайди, муштдеккина бошинг билан мени мунча овор қилмасанг?!

Ясли хола даққиларини эшита-эшита унга эргашаман...

... Хотиримга ўрнашган лаҳзани қайта-қайта жонлантираман эканман, ҳар гал майсалар юзига юзимни қўйган чоғ қўзилишни, тугамаслигини истайвераман ва шу дамда Сенинг хаёлинг-даги оламингдан бир варақ бўлса-да, ўқигим келади.

Албатта, ёзиб юборишигдан умид қиламан...

Солиҳа ОЛИМОВА

БАХТСИЗЛИК ЗАМИРИДАГИ БАХТ

Бир куни дугонам(дугонам бир уйнинг бекаси, ширингина қизалоқнинг онаси) гапирди қолди: «Бахт нима ўзи? Негадир мен бахт нималигини билмай яшайман. Ҳар куним бир хил ўтапти, бири иккинчидан фарқ қилмайди. Менинг ҳам бошқаларга ўхшаб ишлагим, ҳаётда ўз ўрнинимни эгаллагим келади. Сенга бирна ҳавасим келадики...». Унинг гапларини тинглаб эканман, беихтиёр ўйланиб қолдим. Бахт ўзи нима?

Инсон борки, ҳаммиса бахтга интилиб яшайди. Бир қарашда у тўрт товушдан иборат оддийгина сўз, уни ҳар ким ўзича тасаввур қилади. Кимдир бахтнинг узоқдалиги, унга эришиш қийинлигини, унга-бот тақдорласа, яна кимдир учун эса бахт орзунинг борлиги, севгининг умрбоқийлиги, тананинг соғлиғидир. Аслида-чи?

Машхур ёзувчи Лев Толстой «Уруш ва тинчлик» романида бахтга шундай таъриф

беради: «Мен ҳаётда фақат икки нарсани чинакам бахтсизлик деб биламан: виждон азоби ва хасталик. Мана шу икки нарсанинг бўлмаслиги чинакам хушбахтликдир». Ҳеч эътибор берганмисиз, момоларимиз, боболаримиз кўларини дуога очишганда «борларингга шукр» деган ниятларни қанда қилишмайди. Бу гапнинг замирида олам-олам маъно бор.

Маҳалламизда бир қиз яшайди. Гўзаллиги, лаюфати, хусну милоҳати бир қараган кишини бефарқ қолдирмайди. Лекин бири кам дунё деганларидек, унинг ақли заиф. Эшитган, кўрган одам борки, бу сирли, синовли дунёнинг нақадар бешафқат эканлигидан хафа бўлиб кетади. Қўшнилари ота-онасининг бирор марта ногирон қизи туйғайи жанжаллашганини, унинг борлигидан нолиганларини, армон билан тилга олишганини эслаб олишмайди. Улар учун қизининг борли-

ги туганмас бахт. Ҳаёт мазмуни, умид бағишловчи фаришта, яшашга ундовчи шукроналикдир.

Ҳар биримиз фақат ўзимизга тегишли бахт куршовида яшаймиз-у, аммо ҳар доим ҳам бунинг учун шукр қилмаймиз, вақти келганда қадрлай олмастимиз ҳам. Ҳаётнинг серташвиш кунидан ўтишга, унга маълум бўлмасликка интиламиз ва шу вақт ичида, ҳа, ҳа, сониялар ичида бахтнинг бор-йўқлигига шубҳа қиламиз. Ҳаёлимизни тез-тез «Мен ўзи бахтлиманими?» деган савол банд этади. Бир вақтнинг ўзида бахтли ва бахтсиз эканлигимизга ўнлаб сабаб келтира олишимиз мумкин. Шундай экан, бахтсиз кунларимизни унутиб, ҳаётимизнинг ҳар лаҳзасини бахтли сониялар, дақиқалар, соатлар ва йилларга улаган ҳолда ўтказишга ҳаракат қилишимиз зарур. Бу — бизнинг олдимизга қўйилган мақсаддир.

Умида БЎТАЕВА

Arab latifalari

ҲАММА НАРСАГА
ЯРАЙДИ

Жуҳо уйига ярим кило гўшт олиб келиб, хотинидан:

— Бу гўштни нима бўлиб қўшиб пиширса мазали бўлади? — деб сўрабди. Хотини унинг қўлидан гўштни олиб:

— Жуда яхши гўшт экан, ҳамма нарсага ҳам ярайверади, — дебди.

— Жуда яхши, бўлмаса, бу гўштдан ҳамма нарсаани тайёрлагим.

БУНГА ЖАВОБ ШУ

Жуҳо гадоилик қилиб юриб, бир бойнинг эшигига хайр қилишини сўраб борди. Бойнинг бир неча хизматкори бор экан, уйнинг болаҳонасидан туриб:

— Эй, Маржон, Ферузага айт, у Ёқутга айтсин, Ёқут анови гадойга «Ризқингни Худо берсин», деб қўйсин, — дебди.

Жуҳонинг жаҳли чиқибди-да, қўлини осмонга кўтариб:

— Ё раббим, Исрофилга айт, у Мекоилга айтсин, Мекоил Азроилга бу бахил бойнинг жонини ол деб айтиб қўйсин, — дебди.

РОҲАТ ВА ФАПОКАТ

Жуҳо уйланибди, хотинининг кўзига ҳамма нарса иккитадан бўлиб кўринармиш. Овқат вақти бўлганда эру хотин дастурхонга ўтиришибди. Жуҳо дастурхонга иккита нон ва иккита балиқ келтириб қўйибди. Хотини қараса, тўртта нон ва тўртта балиқ эмиш. Жуҳога қараб:

— Бу бизга кўплик қилади-ку, — дебди.

Жуҳо хурсанд бўлиб:

— Бу менга Худонинг марҳамати, — дебди. Бирдан хотини нонни ва балиқни иргитиб юборибди-да, Жуҳога қараб:

— Сен фосиқ киши экансан, менинг олдимга ўзингга ўхшаш бегона бир эркакни олиб келибсан, — дебди.

Жуҳо хафа бўлибди:

— Бу Худонинг менга ғазаби. Қани энди, хотиним ҳамма нарсани иккита кўриб, фақат мени битта кўрса, — дебди.

НИМА УЧУН?

Жуҳо бир шаҳарда қози эди. Бир киши унинг олдига келиб:

— Итим деворга суйқаниб қашинади, нима қилса девор тоза бўлади? — деб сўради.

— Деворни етти марта бузиб, тузатиш керак, — деди Жуҳо унга.

— Иккимизнинг ўртামиздаги девор эди-ку! — деди халиги одам.

— Ундай бўлса, озгина сув сепаб юборсангиз кифоя, — деди қози.

Donish chirog'i

Санъатнинг обрўси, қадр-қиммати балки мусиқада энг юксак бўлиб кўринар, чунки унда моддий ҳисоб-китоб қилинадиган нарсанинг ўзи йўқ. У шакл ва мазмуннинг ўзгинаси бўлиб, ўзи ифода этган барча нарсани юксалтиради ва унга файз бахш этади.

Мусиқа диний ёки дунёвий бўлади. Диний мусиқа ўз қадр-қимматида яраша ҳаётга ўзининг энг катта таъсирини ўтказди, бу таъсир барча замонлар ва даврлар оша ўзгармас бўлиб қолаверади. Дунёвий мусиқа эса бутунлай шўх бўлиши лозим.

Ҳақиқатга бўлган муҳаббат ҳамма жойда эзуликни топа олиши ва уни қадрлай олишида намоён бўлади.

Биз тарихдан олган энг яхши нарса — у уйғотган завқ-шавқдир.

Ўзига хослик ўзига хос хусусиятини келтириб чиқаради.

Одамлар орасида ҳеч нима ёзмадан туриб ҳам бирор-бир муҳим гап айтишни хоҳловчилар жуда кўпчилигини ўйлаб кўриш керак. Шунда энг фаройиб нарсалар юзага келади.

Теран ва жиддий фикрловчи кишилар кўпича томошабин (кўпчилик)ни ёқтирмайди.

Мен кўп нарсага сукут сақлайман; чунки одамларнинг бошини айлантиришни хоҳламайман ва агар улар мабодо менинг жаҳлим чиққанини кўриб, хурсанд бўлишса, бунга ҳам индамай қўя қоламан.

ГЁТЕ

АФОРИЗМЛАР

Тасаввур кучи фақат санъат орқали, айниқса, поэзия орқали бошқарилади. Дидеиз тасаввур кучидан қўрқинчлироқ нарса йўқ.

Халқ қўшиқларининг асл қадр-қиммати шундаки, улардаги оҳанглар бевоқито табиатдан олинган.

Бошқаларнинг хайрхоҳлигига сазовор бўла олган одамгина тирикдир.

Бажарилган бурча нисбатан инсон ҳаммиса ўзини қарздордек ҳис қилади, чунки уни ҳеч қачон мукамал адо этиб бўлмайди.

Камчиликларимизни тўғрилаб, хатоларимизни тuzatsak — энг катта бaxт шu.

Ҳеч кимни ўзимизга фойдаси тегадиган одамчилик тан олмаймиз. Ҳоқимни тан оламиз, чунки мулкимиз унинг қўл остида. Биз бутун ва зоҳиран ёмон ҳолатларда ундан ҳаммиса паноҳ кутамиз.

Обрў-эътибор қачонлардир бўлган, тилга олинган ёки тан олинган бўлса, албатта, катта аҳамиятга эга; бироқ майдакаш одамгина ҳамма жойда обрў-эътибор талаб қилади.

Осмоннинг ҳамма жойда мовийлигини билдири учун дунё бўйлаб саёҳат қилиш шарт эмас.

Ҳақиқат рағбатлантиради; ёлғондан ҳеч нарса чиқмайди, бошимизни айлантиради, холос.

Ҳақиқий ўқувчи маълум нарсалардан номаълум нарсаларни келтириб чиқаришни ўрганиш орқали ўз устозига яқинлашиб боради.

Йиллар ўтгани сайин синовлар ҳам орта боради.

Одам ҳеч қачон алданмайди, ўз-ўзини алдайди, холос.

Барча қонунлар кексалар ва эркаклар томонидан яратилган. Ёшлар ва аёллар истиснони хоҳлашади, кексалар — қоидали.

Янги ҳақиқат учун эски хатодан зарарлироқ нарса йўқ.

ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК – МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

Жорий йилда Наманган вилояти мезбонлик қиладиган "Баркамол авлод – 2014" спорт мусобақаларига навоийлик спортчи ёшлар ҳам қизгин тайёргарлик кўрмоқда.

Спортнинг 16 тури бўйича 6 минг 400 нафардан зиёд ўқувчи-ёшлар орасидан 126 нафар спортчи сараланиб, вилоят терма жамоаси шакллантирилди. Ушбу мусобақаларга

спортнинг бокс, оғир атлетика, дзюдо, таэквандо (WTF) турларининг қўшилгани ёшларнинг имкониятларини янада кенгайтириб, мусобақанинг нуфузи ортшига хизмат қилмоқда.

Машгулотлар Навоий шаҳридаги "Ёшлар" спорт мажмуаси, Навоий олимпия захиралари коллежи, "Дельфин" сузиш ҳавзаси ва бошқа спорт мажмуаларида ўтказилаётир. Вилоят терма жамоасининг асосий қисмини Навоий олимпия захиралари коллежи тарбияланувчилари ташкил этади.

Суратларда: Навоийлик спортчи ёшлар ҳам "Баркамол авлод – 2014" спорт мусобақаларига қизгин тайёргарлик кўрмоқда.

Сирож АСЛОНОВ (ЎЗА) олган суратлар.

(Давоми. Боши 1-бетда.)

— Спорт билан шугулланиб, соғлом вояга етмоқдаман, — дейди у. — Мамлакатимиздаги тинчлик ва фаровонлик, Президентимизнинг кўрсатаётган доимий ғамхўрлиги биз — ёшларнинг юқори марраларни забт этишимизда муҳим омил бўлмоқда. Ҳар бир мусобақа олдида Юртбoshимизнинг "Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз ва ҳеч қачон кам бўлмаймиз!", деган сўзларини қайта-қайта такрорлайман. Бу кучимга куч қўшиб, ғалабага ундайди. Келажақда спортчи сифатида юксак

дейди бувиси Сабохон ая. — Спорт туфайли у дунёга танилмоқда, Ватанимизнинг халқаро майдондаги оғру-этибори янада юксалишига ҳисса қўшмоқда. Синглиси Комила ҳам опасидан ўрناк олиб таэквандони танлади. Энг муҳими, улар соғлом бўлиб вояга етмоқда.

Чирчиқ олимпия захиралари коллежининг 2-босқич ўқувчиси Динора Мамадиб-рагимова аъло хулқи, зукколиги, ўқишдаги муваффақиятлари, ташаббускорлиги ҳамда спортдаги ютуқлари учун давлатимиз раҳбарининг 2014 йил 3 мартдаги қарорига биноан Зулфия номидаги Дав-

СЕВАРАНИНГ СЕВИНЧИ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Мазкур спорт тури сир-асрорларини пухта ўрганишга жиддий бел боғлаган Севара тез орада клуб аъзолари орасида ўз ўрнини топди. Қизлар ўртасида ўтказилган икки мусобақада ўз вазн тоифасида дугоналарини мағлубиятга учратиб, шаҳар ва вилоят миқёсида ўтказиладиган беллашуварда иштирок этадиган қизлар рўйхатига киритилди.

Эришаётган ютуқларидан руҳланиб, мамлакат чемпионатида ўзини синаб кўришга аҳд қилди. Бу борада унга тажрибали мураббий Баҳодир Бобоев яқиндан ёрдам берди. Унинг кўрсатма ва тавсиялари асосида жиддий шугулланган Севара 2005 йили Самарқандда ўтказилган Ўзбекистон чемпионатида олтин медалга сазовор бўлди. Шундан кейин кетма-кет муваффақиятларга эришди. Унга яқин давлатдан спортчи иштирок этган Ўзбекистон очик чемпионатида совриндор бўлди. 2010 йили Кипрда шотокан каратэ-до бўйича ўтган жаҳон кубогига биринчи ўринни эгаллади.

— Мамлакатимизда болалар спортини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилаётгани, спорт билан мунтазам шугулланиш учун барча шароитлар яратиб берилаётгани туфайли шундай ютуқларга эришмоқдамиз, — дейди Севара.

Инглиз ва рус тилларини ўрганиш, бичиш-тиқиш, пазандалик билан шугулланишга ҳам вақт топадиган бу қиз ўзи таълим олаётган муассасанинг энг фаол, билимдон ўқувчиларидан. Коллеждаги "Ораста қизлар" тўғараги раҳбари, "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати бошланғич ташкилоти аъзоси. Билим даргоҳида ташкил этиладиган барча тадбирларда фаол иштирок этади, бўш вақтида бадий адабиёт, айниқса шеър мутолаа қилишни яхши кўради.

Севара келажақда Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия институтида ўқишни, етук мутахассис — мураббий бўлишни, билдирилган ишончни оқлашни истайди. У ҳозир ана шу мақсад сари дадил интиломоқда.

Х.САЛИМОВ, ЎЗА мухбири

ЎЗАЛЛИК ВА НАФОСАТ БЕЛЛАШУВИ

Самарқанд шаҳридаги «Сартепо» болалар спорт мажмуасида вилоят ҳокимлиги ҳузуридagi вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссияси, вилоят прокуратураси, халқ таълими бошқармаси ва Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси вилоят филиали томонидан 7 ёшдан 14 ёшгача бўлган қизлар ўртасида бадий гимнастика бўйича очик биринчилик ўтказилди.

«Соғлом бола йили» муносабати билан ташкил этилган мазкур мусобақада умумжамоа ҳисобида Самарқанд шаҳри вакиллари биринчи, Пастдаргом тумани гимнастикачи қизлари иккинчи ва жомбойлик спортчилар учинчи ўринни эгаллашди. — Беш ёшдан буён бадий гимнастика билан шугулланаман, — дейди Нарпай туманидаги 2-болалар ва ўсмирлар спорт мактаби тарбияланувчиси Салима Иброҳимова. — Ҳозир ҳар доим тетик ҳис қиламан. Спорт билан шугулланишни бошлаганимдан буён ҳеч ҳам касал бўлганим йўқ. Мактабда ҳам аъло баҳоларга ўқияпман. Спорт ҳар доим олға интилишга ундайди. Энг муҳими, укаларим ҳам мендан ўрнак олиб, спорт билан шугулланишмоқда.

Мусобақа якунида голиб ва совриндорлар ташкилотчилар томонидан диплом ва эсдалик совғалари билан тақдирланди.

«ҚАМОЛОТ» ШАХМАТ ТАХТАСИ

Республика турнирининг шаҳар босқичи бўлиб ўтди

Самарқанд шаҳридаги 9-умумтаълим мактабидa ўтказилган турнирнинг мактаб ўқувчилари ўртасидаги баҳсида 60 нафар ёш шахматчи ўзaro голиблик учун дونا сурди.

— Мазкур мусобақа мамлакатимизда шахматни ўқувчи-ёшлар ўртасида янада кенг тарғиб қилиш, уларнинг дарсдан бўш вақтларини самарали ташкил этиш мақсадида аънанавий тарзда ўтказиб келинмоқда, — дейди «Қамалот» болалар ташкилоти Самарқанд шаҳар бўлими раиси Анвар Ҳамроев. — Мусобақа 6-8, 9-11, 12-14, 15-16 ва 17-19 ёшли шахматчилар ўртасида ташкил этилди. Умумтаълим мактаблари ўқувчилари ўртасида ўтказилган бугунги мусобақада голиблик учун жиддий кураш борди. Яқунда рақиблирига нисбатан фаоллик кўрсатган 37-умумтаълим мактаби ўқувчиси Лазиз Маҳидов, 35-умумтаълим мактаби ўқувчиси Озод Абдуҳакимов, 46-умумтаълим мактаби ўқувчиси Амира Примкулова, 9-умумтаълим мактаби ўқувчиси Сарвиноз Усмонова турнирнинг вилоят босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритди.

Ҳасан Жўраев, «Ma'rifat» мухбири

Ҳурматли Шавкат ЖУМАЕВ!

Сиз тажрибали педагог, меҳридарё устоз ва раҳбар сифатида таълим-тарбия ривож ва шогирдларнинг из қамолоти йўлида узоқ йиллар давомида сизидилдан меҳнат қилиб келмоқдасиз. Ҳамкасбларингиз ва ўқувчиларингиз сизни доимо фидойи устоз, ўз касбининг етук мутахассиси сифатида эътироф этади ва юксак қадрлайди.

Сизга сийҳат-саломатлик, узоқ умр, оилавий фаровонлик ва муваффақиятлар тилаймиз! Таваллуд айёмингиз билан чин дилдан қўтайлимиз!

Ҳурмат билан Узун туманидаги 6-ихтисослаштирилган давлат умумтаълим мактаби жамоаси, фарзандларингиз

ОРЗУЛАРИ УШАЛАЁТГАН ҚИЗ

марраларни забт этишимга ишонаман.

Динора халқаро миқёсдаги илк ютуғига 2009 йили Марказий Осиё чемпионатида эришган. Нуфузли мусобақада илк маротаба қатнашган спортчи барча рақиблирини енгиб, шоҳсупларинг энг юқори поғонасига кўтарилди. Кейинчалик болалар ва ўсмирлар ўртасидаги мамлакат биринчиликларида бир неча маротаба голиб ва совриндор бўлди. Ёрқин истеъдоди ва маҳорати билан мураббийлар назарига тушди, терма жамоага қабул қилинди.

Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоаси аъзоси сифатида Жанубий Корея, Россия каби давлатларда ўтказилган мусобақаларда совриндор бўлди. 2013 йили ўсмирлар ўртасидаги Осиё ўйинларида Ўзбекистон спорт делегацияси ҳисобига бронза медалини келтирди.

— Неварамнинг ютуқларини кўриш мен учун бахт, —

лат мукофоти билан тақдирланди.

— Диноранинг бундай юксак мукофотга муносиб кўрилгани биз мураббийларини ҳам қувонтириб юборди, — дейди устози Пахлавон Собиров. — Бу коллежда таҳсил олаётган бошқа ёшларимизни ҳам улкан ғалабалар сари бошлайди.

Истеъдодли спортчи Хитой Тайпейида 16—26 март кунлари таэквандо (WTF) бўйича бўлиб ўтадиган иккита нуфузли мусобақада иштирок этади. Дастлаб жорий йилнинг август ойида Хитойнинг Нанкин шаҳрида бўладиган ўсмирлар ўртасидаги II Олимпия ўйинларига йўланма берувчи саралаш турнирида қатнашади. Сўнгра дунёнинг энг истеъдодли таэквондочилари қаторида жаҳон чемпионатида юртимиз шарафини ҳимоя қилади.

Зоҳир ТОШХЎЖАЕВ, ЎЗА мухбири

Xalq farovonligi faoliyatimiz mezon

Barcha yurtdoshlarimizni Navro'z ayyomi bilan samimiy muborakbod etadi! Navro'z oilangizga tinchlik, xotirjamlik, sihat-salomatlik va baxt-omad olib kelsin.

Bayramga tuhfa sifatida yangi, foizli «NAVBAHOR» va «GULDASTA» omonat turlarini taklif etamiz.

"Agrobank" ochiq aksiyadorlik tijorat banki
100096, Toshkent shahri, Muqimiy ko'chasi, 43.
Tel.:(8-371) 150-53-72; Fax: 150-53-95

www.agrobank.uz

Xizmatlar litsenziyalangan

Ma'rifat TA'SIS ETUVCHILAR: O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi, O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, O'zbekiston Ta'lim, fan va madaniyat xodimlari kasaba uyushmasi Markaziy kengashi.	Bosh muharrir: Abdusamat RAHIMOV Tahrir hay'ati: Jumanazar BEK-NAZAROV, Baxtiyor DONIYOROV, Farrux JABBOROV (bosh muharrirning birinchi o'rinbosari), Husan NISHONOV (bosh muharrir o'rinbosari), Farhod RIZAYEV, Nurlan USMONOV (bosh muharrir o'rinbosari, "Учитель Узбекистана"), Mirzakarim XUDDIYEV, Baxtiyor YOQUBOV (mas'ul kotib), Aleksey CHUKARIN (mas'ul kotib, "Учитель Узбекистана"), Sa'dulla HAKIMOV.	Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida № 0067 raqam bilan ro'yxatga olingan. ISSN 2010-6416 9 772010 641009 INDEKS: 149, 150. F-326. Tiraji 66235. Hajmi 4 bosma taboq. Ofset usulida bosilgan, qog'oz bichimi A-3.	*Ma'rifat-dan materiallarni ko'chirib bosish tahririyat ruxsati bilan amalga oshirilishi shart. Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi. Reklama materiallari uchun tahririyat javobgar emas. MANZILIMIZ: 100083, Toshkent, Matbuotchilar ko'chasi, 32. Web-site: www.marifat.uz TELEFONLAR: mas'ul kotib—233-99-15, umumiy o'rta va maktabgacha ta'lim yangiliklari bo'limi — 233-53-14, fan, oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'lim yangiliklari bo'limi — 233-56-45, adabiyot, madaniyat, kasaba uyushmalari hayoti yangiliklari bo'limi — 233-54-49, ma'naviyat va maktabdan tashqari ta'lim yangiliklari bo'limi — 233-54-63, siyosat, xalqaro hayot va sport yangiliklari bo'limi — 233-76-40, reklama va marketing bo'limi — 233-42-92(faks), 236-54-17.	Bahosi sotuvda erkin narxda Dizaynerlar: Liliya BINASHEVA, Malohat TOSHOVA. Navbatchi muharrir: Hasan MO'MINOV. Navbatchi: Bobomurod XUDOYBERDIYEV. *Sharq nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi. Korxonada manzili: «Buyuk Turon» ko'chasi, 41-uy 2 3 4 5 3-4 yil — 20.40 Topshirildi — 21.40